

SAMUEL I

- 1 1 Môt éziñ a nga to, a mbe môte ya Ramathaïm-Tsophim, mfa'a si minkôle ya Éphraïm, a to jôé na Elkana, mone Jeroham, mon Élihu, mone Thohu, mone Tsuph, mon Éphratien:
- 2 a nga bili binga bebaé; jôé minga wua e mbe na Anne, jôé nyô mbo'o na Peninna : Peninna a nga bili bon, ve Anne a nji bi bon.
- 3 Mimbú mise môte a nga bo a kolô'ô nleme wé a ke kañe Jehova ya minsamba mewosan, a tyi'i nye biôm, Silo. Bone bebaé ya Éli, Hophni ba Phinéés, be to beprêtre be Jehova, be nga to wôé.
- 4 Eyoñ môs Elkana a nga tyi'i biôm ô nga kpwan, a nga ve Peninna minga wé, ba be bone bé bese, befam a binga, mengap:
- 5 ve a nga viane ve Anne ngap ébaé; amu a nga nye'e Anne, ve Jehova a nga mane dipe nye abum.
- 6 Ane nsengane wé a nga dañe kpwe'ele nye, a kômbô ve nye mintaé nlem, amu Jehova a nga dipe nye abum.
- 7 Aval ane nnôme wé a nga bo a bo'o nalé mimbú mise, éyoñ minga ate a nga bet a ke nda Jehova, aval ete nyô mbo' a nga bo a kpwe'ele'e nye; ajô te a nga yi, te fe di.
- 8 Ane Elkana nnôme wé a nga jô nye na, A Anne, w'ayi amu jé ? a jé ô ne te di ? amu jé nleme wôé w'awô' adit ? ye ma me nji dañe bo be fam awôm mise môé ?
- 9 Nde Anne a nga kôlô si, éyoñ be nga mane di Silo, a éyoñ be nga mane nyu. Éli prêtre a nga to si éto jé mfôm akône ya mbé temple Jehova.
- 10 Anne a nga to ôlun nlem, ane a nga ye'elane Jehova, a yi abui.
- 11 Nde a nga tiñeti atiñ, a jô na, A Jehova ya minsamba mewosan, nge w'aye fo'o fombô nju'u ya mbo ésaé wôé a ne minga, a simesane ma, a bo te vuan mbo ésaé wôé a ne minga, ve ve mbo ésaé wôé a ne minga mona fam, wôna m'aye ve nye Jehova melu mese ya ényiñe jé, a ôtyenjeñ vi aye bo te kui nye nlô.
- 12 A nga bo na, a ngenan a kele' ôsu a ye'elane Jehova, ane Éli a nga yen anyu dé.
- 13 Mfa'a ya Anne, a nga kobô nlem éte; biyaé étam bi nga fô'ôsan, ve tyiñ te wôé : ajô te Éli a nga si'a ko na, a so'o bilam.
- 14 Nde Éli a nga jô nye na, W'aye so'o ntaa vé? va'a vin be womien.
- 15 Ane Anne a nga yalan a jô na, Momo, A tat, me ne minga ya ôlun nlem : me nji nyu to vin to bilam, ve m'ate kuli nleme wom asu Jehova.
- 16 Te si'a ko na mbo ésaé wôé a ne mbia minga ; mejô m'ate kobô m'aso abui nju'u dam a ékpwe'ele jam.
- 17 Eyoñ éte Éli a nga yalan a jô na, Kele' mvo'é; a Zambe ya Israël a va'a wo jam w'ate ja'é nye.
- 18 Ane minga ate a nga jô na, Me'ete'e na, mbo ésaé wôé a ne minga a yen mvam mise môé. Nalé ate minga ate a nga ke mfa' a nga ke, a di bidi; te fe beta bo mbot asu.
- 19 Ane be nga kune kôlô si mam me tyé, a kañ asu Jehova, a bulan, a ke nda jap Rama. Ane Elkana ba Anne nga wé be nga jô'ôbô; ane Jehova a nga simesane nye;
- 20 a nga bo na, éyoñ melu me nga kpwan, Anne a nga nyoñ abum, a biaé mona fam; ane a nga yôlé nye jôé na Samuel, a jô na, Amu me nga ja'é nye be Jehova.
- 21 Ane môte ate Elkana, ba be bôte bese ya nda jé, be nga bet a ke tyi'i Jehova biôm be nga bo be tyi'i mbu ôse, a ve jôm a nga tiñeti.

- 22 Ve Anne a nji ke; amu a nga jô nnôme wé na, M'aye tame ke, ve éyoñ mon a ye tyi mebé; éyoñ éte m'aye ke nye, nde a ye kui asu Jehova, a tabe wôé nnôm éto.
- 23 Ane Elkana nnôme wé a nga jô nye na, Bo' ane ô lô zôsô; yange'e akekui w'aye tyili nye mebé; ve jame da, Jehova a va' ajô dé ngu. Nalé minga ate a nga yange a nyia mon, akekui a nga tyili nye mebé.
- 24 Eyoñ a nga mane tyili nye mebé, a nga ke a bili nye, a bili fe beyôm binyaka bela, a nkoé avuta wua, a nde'e vin, ane a nga ke nye nda Jehova Silo: mon ate a ngenane mongô.
- 25 Ane be nga tyi'i nnôm ényaka, a ke mon ate be Éli.
- 26 Ane minga ate a nga jô na, A tat, ane nleme wôé ô vee, A tat, ma me ne minga a nga tele fefele jôé va, a ye'elane Jehova.
- 27 Me nga ye'elan ajô mone nyô ; ane Jehova a vey me jam me nga ja'é nye :
- 28 ajô te fe me keeya nye be Jehova ; nté ôse a vee, a ne nkeane be Jehova. Ane a nga kañe Jehova vôm ate.

- 2 1 Ane Anne a nga ye'elan, a jô na :
Nleme wom w'afôn be Jehova;
A nla'a wom w'abetebane yôp be Jehova;
Anyu dam e neneya a ndañane ya besiñe bam;
Amu m'avak a nyiane wôé.
- 2 Te ke mfe ane étyi ane Jehova;
Amu mfe a nji bo ve wo,
Nalé fe ako' afe e nji bo aval ane Zambe wongan.
- 3 Te beta kobô nkobô ya aka'a beta mebun ete;
Te me'ete na, ébiasé j'akui anyu dôé ;
Amu Jehova a ne Zambe ya ñyeman,
Nnye ate a fas mimboan.
- 4 Bilaé ya bôt be ne biwôlô bi nto mimbu'an ;
A ba be nga kolé ôbak be nto miñyemetane meses a ngu.
- 5 Ba be nga jaé be keya bo bôte befe bisaé amu ajô bidi;
A ba be nga wô'ô zaé be nji fe wô'ô zaé.
Ya, nkôkôm ô biaéya bone zañbwa;
A nyô a ne bon abui a nto atek.
- 6 Jehova a wôé, nnye fe a ve ényiñ :
A sili bôte si akui Sheol, nnye fe a bete be yôp.
- 7 Jehova a bo môl azoé, nnye fe a bo môl akum :
A sili si, nnye fe a bete yôp.
- 8 A bete minzôzoé mi kôlô mbulu' été,
A bete fe ba be ne ôsame be kôlô akun,
A ve be éto ba be bone bejô bôt,
Be nyoñe fe ngape ya éto étôtok :
Amu mekône ya si nyô me ne biôm bi Jehova,
Nnye a teléya si nyô été yôp.
- 9 A ye ba'ale mebo me bôte bé be ne étyi ;
Ve mbia be bôt b'aye kpwebane bivô dibi été ;
Amu te ke môl a ye dañ amu ngu.
- 10 Ba b'asengane Jehova b'aye bu'i bitun ;
A ye duñulu be ndum mveñ yôp été :
Jehova a ye tyi'i mesusu'a me si nyô mejô ;
A ve njô bôte wé ngu,
A bete nla'a ya môte wé a ne ñwo'an mbone yôp.

- 11 Ane Elkana a nga ke nda jé Rama. Nde mon ate a nga bo Jehova bisaé asu Éli prêtre.
- 12 Bone be Éli be mbe mbia be bôt ; be nji yeme Jehova.
- 13 Eyeme ya beprêtre mfa'a ya bôt e mbe na, éyoñ môt éziñ a nga tyi'i jôm, mbo ésaé prêtre a nga zu a bili élum minsôn é ne mesôñe mela mo, éyoñe te tit é to'o mvé;
- 14 a lume je ésua été, nge mvé, nge minkeñ, nge ôbé; jôm ése élum minsôn é nga zu je été, nje prêtre a nga nyoñ. Nalé be nga bo be bo'o Silo, mfa'a ya Beisraélite bese be nga zu wôé.
- 15 Te yene be za diki' avoñ, mbo ésaé prêtre a nga zu, a jô môt a nga tyi'i biôme na, Va'a tite ya bume di mfa'a ya prêtre; amu a nji kômbô tit é ne ñyaman mvé be wo, ve nyumi.
- 16 Nge môt ate a nga jô nye na, B'aye fo'o taté di' avoñ, éyoñ éte ô nyoñe' abim nleme wôé w'akômbô; a nga jô na, Momo, ve w'aye ve me je éto ji : nge sa nalé, m'aye nyoñe je a ngu.
- 17 Nde abé ya bendômane bete e mbe étua anen mise me Jehova ; amu bôte bete be nga biasé mveane ya be Jehova.
- 18 Ve Samuel a nga bo bisaé mise me Jehova, a to mongô, a be'e éphod ndombo nyô.
- 19 Nalé fe nyia wé a nga bo a loé' nye mone ézingi, a zu ve nye mbu ôse, éyoñ ba nnôm be nga zu ve biôm be nga bo be tyi'i mbu ôse.
- 20 Ane Éli a nga botan Elkana ba minga wé, a jô na, Jehova a va'a wo mvoñ be minga nyô amu nja'an a nga ja'é Jehova. Ane be nga ke nlame wop.
- 21 Ane Jehova a nga jom Anne, ane a nga nyoñe mebum, a biaé bo be fam bela, a bengone bebaé. Ane mon ate Samuel a nga yaé asu Jehova.
- 22 Melu mete Éli a nto nnôm abui; ane a nga wô'ôtane mam mese bo be fam bé be nga bo be bo'o Israël ase, a wô'ô fe ane be nga bo be jô'ôbô binga be nga bo bisaé mbé nda éndelé ya bisulan.
- 23 Ane a nga jô be na, Mi abo avale mam ete jé? amu m'awô'ôtan mbia mimboane mienan be bôte ba bese.
- 24 Momo, A bone bam; amu foé m'awôk é nji bo mvaé : mi atindi bôte ya Jehova be kop.
- 25 Nge môt a bo môt mfe abé, Zambe a ye tyi' nye ajô; ve nge môt a bo Jehova abé, za a ye ye'elane ajô dé ? A kôsa bo nalé, be nji vô'ôlô tyiñe ésa wop, amu Jehova a nga bili fe'e na, a ye wôé be.
- 26 Ane mon ate Samuel a nga bo meyaé, a ke ôsu a yen mvam mise me Jehova, a mise me bôte fe.
- 27 Ane môte ya Zambe a nga zu be Éli, a jô nye na, Avale di nde Jehova a jô, na, Ye me nga liti mamien nda bôte ya éso wôé, éyoñ be nga to Égypte, a bo belo be nda bôte ya Pharaon ?
- 28 ye me nga tope nye meyoñe mese ya Israël été na, a bo prêtre wom, a bet mfa'a ya autel wom, a di'i encens, a jaé fe éphod asu dam ? nde fe na, ya me nga ve nda bôte ya éso wôé mimveane mise b'abo a nduan bone be Israël b'ave ?
- 29 Wôna amu jé mi atyañete ntyi'ane wom a mveane wom mebo, mbie bite me nga ve atin vôm me to, a wumulu bo be fam bôé a dañe ma, ane mi ave miabebien avem a biôm bi adañ mvaé bi aso mimveane mise ya bôte bam Israël ?
- 30 Ajô te Jehova, Zambe ya Israël, a jô na, Me nga jô fo'o na, nda bôte jôé, a nda bôte ya éso wôé, b'aye wulu asu dam nnôm éto : ve éyoñe ji Jehova a jô na, E bo'o te ke bébé ; amu ba b'awumu ma, mbe m'aye wumulu, a ba b'abiasé ma, mbe bôt b'aye semé tyôtyoé.

- 31 O lô, melu m'azu, mme m'aye bo te tyi'i wo wôé, a wo ya nda bôt éso wôé, nde te te ke mvendé mô't j'aye bo nda bôte jôé.
- 32 A w'aye yen nju'u ya vôm me to, zañe ya akum ese Zambe a ye ve Israël; a mvendé mô't j'aye bo te bo nda bôte jôé nnôm éto.
- 33 A mô'te wôé ate, nyô m'aye bo te tyi'i mfa'a ya autel wom, nnye ate a ye tabe na, a ndamane wo mis, a ve nleme wôé ôlun; a mfôan ôse ya nda bôte jôé w'aye wu ô ngenan ô bili ngule jap ése.
- 34 Nyina é ne ndem mfa'a wôé, nje j'aye kui be bo be fam bôé bebaé, Hophni ba Phinéés : b'aye wu bebaane mô'se wuwua.
- 35 A m'aye télé zôsôa prêtre mfa'a wom, nnye ate a ye bo mam mese me ne me nlem a nlô : nnye ate fe m'aye lôñe nya nda bôtô ; a ye wulu asu nyô a ne me ñwo'an mbon nnôm éto.
- 36 Aye bo na, mô't ase a li'ya nda bôte jôé a ye zu kumbu si asu dé a ja'é éfas argent a mamane fembé, a jô na, M'aye'elane wo na, ô télé me éto jia ya bito beprêtre, nde te m'aye di ôfufuse fembé.

- 3 1 Ane mon ate Samuel a nga bo Jehova ésaé asu Éli. Mejô me Jehova me mbe jin melu mete ; ñyenane mame ya Zambe ô nji yené meyen abui.
- 2 Ane a nga bo na, melu mete, éyoñ Éli a maneya bômbô si vôme wé (mise mé me nga tate bo bijujuk, nde a nji bo ngul ya yen),
- 3 a lampe ya Zambe a ngenan te dim, a Samuel a keya bômbô si temple Jehova été, vôm éwolo Zambe é nga to ;
- 4 Jehova a nga loene Samuel : ane a nga jô na, Me nyô.
- 5 Ane a nga ke mbile be Éli, a jô nye na, Me nyô; amu w'ate loene ma. Nye na, Me nji loen; bula'ane ke bômbô si. Ane a nga ke bômbô si.
- 6 Ane Jehova a nga beta loene na, A Samuel. Nde Samuel a nga kôlô si a ke be Éli, a jô na, Me nyô ; amu w'ate loene ma. Ane a nga yalane na, Me nji loene, A mone wom ; beta'a ke bômbô si.
- 7 Eyoñ éte Samuel a nganan te yeme Jehova, nalé fe Jehova a ngenan te kui nye mejô mé.
- 8 Ane Jehova a nga beta loene Samuel aloene lale. Ane a nga kôlô si a ke be Éli, a jô na, Me nyô ; amu w'ate loene ma. Nde Éli a nga yeme na, Jehova ate loene mongô ate.
- 9 Ajô te Éli a nga jô Samuel na, Kele' bômbô si : a ye bo na, nge a loene wo, w'aye jô na, Jô'ôk, A Jehova ; amu mbo ésaé wôé a wôk. Nalé Samuel a nga ke bômbô si vôme wé.
- 10 Ane Jehova a nga zu tebe, a loen aval ane a to lo'ene biyoñe bivok, na, A Samuel, A Samuel. Eyoñ éte Samuel a nga jô na, Jô'ôk, amu mbo ésaé wôé a wôk.
- 11 Ane Jehova a nga jô Samuel na, O lô, m'aye bo jam Israël été, nde te melo mebaane ya mô't ase a wô'ô de m'aye bo minyamelan.
- 12 Mô's ôte m'aye bo Éli mam mese me kobôya ajô nda bôte jé, aso atata'a akekui asu'ulan.
- 13 Amu me maneya kate nye na, m'aye ve nda bôte jé nleban nnôm éto, amu abé a nga yem, amu bo be fam bé be nga dutu bebiene biyo'é, nnye te kame be.
- 14 Ajô te me maneya tiñeti nda bôte Éli na, abé ya nda bôt Éli d'aye bo te tuneban a ntyi'ane biôm nge mveane biôm nnôm éto.
- 15 Ane Samuel a nga bômô si akekui mam me tyé, ane a nga dii mimbé ya nda Jehova. Ane Samuel a nga ko woñ ya liti Éli mam a te yen.
- 16 Eyoñ éte Éli a nga loene Samuel, a jô na, A Samuel, mone wom. Nye na, Me nyô.

- 17 Ane a nga jô na, Za jam Jehova a te kobô wo ? M'aye'elane wo na, te solé me de : Zambe a bo'ô wo aval ete, a jam afe d'adañ, nge w'asolé me jame da ya mam mese a te kobô wo.
- 18 Nde Samuel a nga kaye nye mam mese, te ke solé nye jam. Ane a nga jô na, Jehova le : a bo' ane a yene zôsô.
- 19 Ane Samuel a nga yaé, a Jehova a nga to be nye, te ke kañese na, ajô da ya mejô mé d'aku si.
- 20 Ane Israël ase akôlô Dan akui Beer-Schéba, a nga yeme na, Samuel a nto ntelane na, a bo nkulu mejô ya Jehova.
- 21 Ane Jehova a nga beta yené Silo ; amu Jehova a nga liti émien be Samuel Silo zene ya ajô Jehova.
-
- 4 1 Ane mejô me Samuel me nga kui be Israël ase. Ane bôte ya Israël be nga kôlô si a ke wosane Bephilistin, a vule minkan bébé Ében-Ézer : Bephilistin ke be vule minkan Aphek.
- 2 Ane Bephilistin be nga kôm bebien bité ya wosan Israël : éyoñ be nga latane mewosan, Israël a nga bôlan asu Bephilistin; vôm be nga wosan, be nga wôé bôte ya nsamba mewosan bébé betoyini benyin.
- 3 Eyoñ bôte be maneya bulane minkan, bemvendé ya Israël be nga jô na, Amu jé Jehova a te bôé bia den asu Bephilistin ? Nkelan, bi ke nyoñ éwolo élate ya Jehova é ne Silo, é zu be bia, a nyii bia mo besiñe bangan.
- 4 Nalé bôte bete be nga lôme bôt Silo ; ane be nga soo éwolo élate Jehova ya minsamba mewosan wôé, nyô a to si bechérubin yôp : a bo be fam be Éli bebaé, Hophni ba Phinéés, be mbe wôé vôm éwolo élate ya Zambe é nga to.
- 5 Eyoñ éwolo élate ya Jehova é nga kui minkan, bôte bese ya Israël be nga dañe bete metyiñe yôp, si é ti'itan.
- 6 Eyoñ Bephilistin be nga wô'ô zô'é ya mbetane metyiñe ôte, be nga jô na, Zo'é ya beta mbetane metyiñ é ne minkane Behébreu nyô é ne aya ? Ane be nga yeme na, éwolo Jehova é kuiya minkan.
- 7 Ane Bephilistin be nga ko woñ, amu be nga jô na, Zambe a kuiya minkan. Be nga jô na, Ngo'ô bia ! amu aka'a jame di de nji tame boban.
- 8 Ngo'ô bia ! za a ye nyii bia mo bezambe be ne biwôlô ba? ba be ne bezambe be nga ndeñele bôte ya Égypte fé été a bibubua bi mam mevale meva.
- 9 Bo'an ngu, lita'ane na mi ne befam, A mia Bephilistin, mi za bo Behébreu bebo bisaé, aval ane be nga bo mia : lita'ane na mi ne befam, a wosan.
- 10 Ane Bephilistin be nga wosan, a bôé Israël, ane be nga mate, mô't ase a kele'nda éndelé jé : bôt be nga wu étua abui ; amu bewosan ya Israël, ba b'awulu a mebo, be nga wu betoyini mewôm mela.
- 11 Ane éwolo Zambe é nga nyoñeban ; a bo befam be Éli bebaé, Hophi ba Phinéés, be nga wôéban.
- 12 Ane mô'te ya Benjamin a nga kôlô nsamba mewosan, a mate, a kui fe Silo mô's ôte, mengômesane mé minyabane minyaban, a éte'e nlô.
- 13 Eyoñ a nga kui, a zu koé na, Éli a to si éto jé mfôme zen, a mombô'ô ; amu nleme wôé ô nga to biyebe ajô éwolo Zambe. Eyoñ mô't ate a nga kui nlam, a kate foé, ngum nlam ôse ô nga yôn.
- 14 Eyoñ Éli a nga wô'ô tyiñe ya minyône mite, a nga jô na, Zô'é ya mbetane metyiñe nyô é ne aya ? Ane mô't ate a nga ji'a zu, a kate Éli foé.
- 15 Eyoñ éte Éli a nto mimbu mewôm ébu a mwom ; mise mé me maneya yem, te fe ngule ya beta yen.
- 16 Ane mô't ate a nga jô Éli na, Ma me ne nyô a te so nsamba mewosan ô né, m'ate tup nsamba mewosane den. Ane a nga jô na, Jam d'ate wulu aya, A mone wom ?

- 17 Nde nyô a nga soo mefoé a nga yalan a jô na, Israël a tubeya asu Bephilistin, bôt be wuya fe abui, a bo befam bôé bebaé, Hophni ba Phinéés, be wuya, be saya fe éwolo Zambe.
- 18 A nga bo na, éyoñ a nga tot éwolo Zambe, Éli a nga ku mvumvua éto jé, é mbe mfôm mbé aka'a ya nlam; ane tyiñ é nga bu'i nye, nye ve wu : amu a mbe nnôm, a adite mô. A nga to a tyi' Israël mejô mimbu mewôm menyin.
- 19 Mbome wé, nga Phinéés, ô mbe abum, bébé ya biaé : éyoñ a nga wô'ô mefoé na, éwolo Zambe é sabaneya, a ntyi wé ba nnôm wé be wuya, a nga vitibi a biaé; amu mintaé mi mie mi nga zu be nye.
- 20 Eyoñ a nto bébé ya wu, binga be nga tele nye fefe be nga jô nye na, Te ko woñ; amu ô biaéya mona fam. Ve a nji yalan nge fombô nye.
- 21 Ane a nga yôlé mon ate jôé na, I-Kabod, a jô na, Etôtok é kôlôya Israël; amu éwolo Zambe é nga saban, nalé fe amu ajô ntyi wé ba nnôm.
- 22 Ane a nga jô na, Etôtok é kôlôya Israël, amu éwolo Zambe é sabaneya.

- 5 1 Bephilistin be maneya sa éwolo Zambe, ane be nga soo je be Ében-Ezer a ke je Ashod.
 - 2 Nde Bephilistin be nga nyoñ éwolo Zambe a ke je nda Dagon, a tele je fefe Dagon.
 - 3 Tyé kpwa, éyoñ ba ya Asdod be nga kune kôlô si a zu koé na, Dagon a nname si, asu e buti si asu éwolo Jehova. Ane be nga nyoñ Dagon, a beta télé nye vôme wé.
 - 4 Tyé kpwa mbok, éyoñ be nga kune kôlô si, a zu koé na, Dagon a nname si, asu e butu si asu éwolo Jehova; a nlô Dagon a mo mé mebaane bi njô'ô mintyi'an mbô'ô mbé ya si yôp; Dagon a li'iya ve nku'u nkuk.
 - 5 Ajô te beprêtre be Dagon, to mô ase a nyi nda Dagon, te ke môte wua ya été a télé abo mbô'ô mbé ya si ya Dagon mfa'a ya Asdod, azukui môse wu.
 - 6 Ve wo Jehova ô nga bo adit be bôte ya Asdod, ane a nga jiane be, a ndeñele be a ôkone bitye, mfa'a ya Asdod a mefôla ya été.
 - 7 Eyoñ bôte ya Ashod be nga yene na, nalé a nto, be nga jô na, Ewolo Zambe ya Israël j'aye tabe be bia; amu wo wé w'aliti bia be Dagon zambe wongan njuk.
 - 8 Ajô te be nga lôm mimbañete a sulane bivete bise ya Bephilistin vôm be nga to, a jô na, Bi aye bo éwolo Zambe ya Israël aya ? Ane be nga yalane na, Be tame ke b'abe'e éwolo Zambe ya Israël, a ke je Gath. Ane be nga be'e éwolo Zambe ya Israël, a ke je wôé.
 - 9 A nga bo na, éyoñ be maneya ke b'abe'e je, wo Jehova ô nga ndaman nlam ôte étua beta ndaman : ane a nga ndeñele bôte ya nlam ôte, ba be ne tyôtyoé a ba be ne anen; bityele ve kui be menyô.
 - 10 Nalé be nga lôm éwolo Zambe Ékron. A nga bon na, akui éwolo Zambe é nga kui Ékron, bôte ya Ékron be nga yôn, a jô na, Be zuya éwolo Zambe ya Israël be bia na, é wôé bia be bôte bangan.
 - 11 Ajô te be nga lôme bôt a sulane bivete bise ya Bephilistin vôme wua, ane be nga jô na, Lôman éwolo Zambe ya Israël, é bulane ke vôme wé, é za wôé bia, a bôte bangan. Amu mbia ndaman a nga to nlam ôte ôse; wo Jehova ô nga to étua adit vôm ate.
 - 12 Bôt be nga bo te wu mbe be nga kone bitye; a miñyône ya nlam ôte mi nga bete yôp été.
-
- 6 1 Ewolo Jehova é nga tabe si Bephilistin ngone Zañbwa.
 - 2 Ane Bephilistin be nga loene beprêtre a mimvivi'i, a jô na, Bi aye bo éwolo Jehova aya ? Lita'ane bia biôm bi aye lôm a je vôme wé.

- 3 Ane be nga jô na, Nge mi abulan éwolo Zambe ya Israël, te bulane je zesé; ve bula'ane fo'ô nye mvean amu nkoban : éyoñ éte mi aye saéban, a mi aye yeme jam wo wé ô ne te kôlô be mia.
- 4 Nde be nga jô na, Mvean amu nkoban bi aye bulane nye w'aye bo za jômô ? Be na, Bityele bi or bitan, a bendane be or betan, aval ane tañe bivete Bephilistin é né; amu ébubua jame jia é nga kui be mia bese, a be bivete bienan.
- 5 Ajô te mi aye bo bive'ela'a ya bityele bienan, a bive'ela'a ya bendan b'andamane mia si; a mi aye ve Zambe ya Israël duma : ndô'ôtô a ye vaa wo wé be mia, a be bezambe benan, a mfa'a ya si jenan.
- 6 Amu jé fe mi abo minlem mienan ayet, aval ane Beégyptien ba be Pharaon be nga bo minleme miap ayet ? Eyoñ a nga mane bo bibubua bi mam zañe jap, ye be nji su'u bôte bete, ane be nga ke ?
- 7 Ajô te éyoñe ji, nyoñan mfefé wagon a kôme wô, a nyoñe fe beyale binyaka be wô'ô miate menyañ bebaé, ba be ngenan te tame be'e éboñeté; mi tiñeti'i beyale binyaka bete wagon, a vaa bone bap, a zu be ja;
- 8 wôna nyoñan éwolo Jehova a bôé je wagon yôp; futa'ane fe bidima bi biôme ya or mon éwolo été fefele nya éwolo, mbie bite mi abulane nye bi bo mvean amu nkoban; a lôme wagon ate, a ke.
- 9 Nde mi fombô'ô, nge aye bet a ke zene ya éwome jé akui Beth-Schémesch, wôna nnye a boya bia beta abé nyô : ve nge momo, éyoñ éte bi aye yeme na, sa wo wé ñwô ô nga ndamane bia; jam ete e nga kui be bia meteme.
- 10 Nde bôt be nga bo nalé, a nyoñe beyale binyaka be wô'ô miate menyañ babaé, a tiñeti be wagon, a dip bone bap nda été mfa'a ya ja;
- 11 ane be nga bôé éwolo Jehova wagon yôp, a mon éwolo a mbe bendane ya or a bive'ela'a ya bivete biap été.
- 12 Ane beyale binyaka be nga tope zôsôa zen ya ke beth-Schémesch; be nga ke mfaka mfaka, be kele' b'asum, te ke yale mbo nnôm nge mbo nga; ane bivete Bephilistin bi nga tôñe be akui nné ya Beth-Schémesch.
- 13 Bôte ya Beth-Schémesch be nga to mbi'ili zañ be kô'an nlisi wop; ane be nga bete mis, a yen éwolo, a vak éyoñ be nga yene je.
- 14 Ane wagon arte a nga ke kui afup Josué môte ya Beth-Schémesch, a tebe valé, vôm beta a ko' a mbe : ane be nga sale bityimbi ya wagon, a tyi'i beyale binyaka bete mvean b'adi'i nduan be Jehova.
- 15 Ane Belévite be nga suu éwolo Jehova si, a mon éwolo a nga to je fefe, bidima bi biôme ya or bi to été, a beté bie beta ako' ate yôp : môs ôte ôbien bôte ya Beth-Schémesch be nga ve mimvean b'adi'i nduan a tyi'i biôme be Jehova.
- 16 Eyoñ bivete bitane ya Bephilistin bi nga mane yene jam ete, bi nga bulan Ékron môs ôte.
- 17 Bityele bi or Bephilistin be nga bulane be Jehova bi to mvean amu nkoban, bi mbe na, jia mfa'a ya Asdod ; jia mfa'a ya Gaza, jia mfa'a ya Askalon, jia mfa'a ya Gath, a jia mfa'a ya Ékron :
- 18 nalé fe bendane ya or, aval ane tañe minlam mise ya Bephilistin bivete bite bitan bi nga jôô é né, benya minlame be ne nlôñane alem, a male ya fé, nné ane beta ako' ate émien, nnye ate be nga télé éwolo Jehova yôp, ako' ete e ngenane fe afup be Josué môte ya Beth-Schémesch, azukui môse wu.
- 19 Ane a nga wôé bôte ya Beth-Schémesch, amu be nga bôt éwolo Jehova été, a nga wôé bôte bete befam mewôm zañbwa, a bafame fe betoyini mewôm metan ; ane bôt be nga yôn, amu Jehova a nga mane wôé bôt beta ñwôan.
- 20 Ane bôte ya Beth-Schémesch be nga jô na, Za a ne ngule ya tebe asu Jehova, Zambe ya étyi nyô ? akôlô a ye kôlô be bia, a ye ke be za ?
- 21 Ane be nga lôm minlôman be bôt be nga to Kirjath-Jearim, a jô na, Bephilistin be bulaneya éwolo Jehova; za'a nyoñane je é ke be mia.

- 7** 1 Ane bôte ya Kirjath-Jearim be nga zu, a nyoñ éwolo Jehova, a ke je nda Abinadab mfa'a ya nkô, a tun Éléazar mone wé na a ba'ale éwolo Jehova.
- 2 A nga bo na, ataté môs éwolo é nga tabe Kirjath-Jearim, abui melu e nga lô; amu mi mbe mimbu mewôm mebaé : a nda bôte ya Israël ése é nga yôn a nkômbane Jehova.
- 3 Ane Samuel a nga kobô ngum nda bôt ya Israël ôse, a jô na, Nge mi abulane be Jehova a minlem mienan mise, wôna va'ane bezambe ya meyoñe mefe a Beastarté be ne be mia, a sôane minlem mienan be Jehova, a bo ve nye étam bisaé; nalé a ye nyii mia mo Bephilistin.
- 4 Eyoñ éte bone be Israël be nga vaa Bebaal a Beastarté, a bo ve Jehova étam bisaé.
- 5 Ane Samuel a nga jô na, Bôte bese ya Israël be sula'ane Mitspa, a m'aye ye'elane Jehova ajô denan.
- 6 Ane be nga sulane Mitspa, a lape mendim, a sôe me si asu Jehova, a tyi fe bidi môs ôte, a jô vôm ate na, Bi maneya bo Jehova abé. Ane Samuel a nga tyi'i bone be Israël mejô Mitspa.
- 7 Eyoñ Bephilistin be nga wô'ô na, bone be Israël be maneya sulane Mitspa, bivete Bephilistin bi nga kôlô si na bi ke wosan Israël. Eyoñ bone be Israël be nga wô'ô jam ete, be nga ko Bephilistin woñ.
- 8 Ane bone be Israël be nga jô Samuel na, Te jô'é yône be Jehova Zambe wongan ajô dangane na, a nyii bia mo Bephilistin.
- 9 Ane Samuel a nga nyoñe mone ntômba a ngenan a nyañek, a tyi'i nye Jehova mvean b'adi'i nduan a to ngumba : Samuel a nga yône fe be Jehova ajô Israël; a Jehova a nga yalane nye.
- 10 Eyoñ éte Samuel a ngenan a tyi'i mvean b'adi'i nduan ôte, ane Bephilistin be nga zu bebé, a kômbô wosan Israël; ve Jehova a nga duñulu Bephilistin beta ndum mveñ môs ôte, a tyame be; a be nga bôlan asu Israël.
- 11 Ane bôte ya Israël be nga kôlô Mitspa, a tône Bephilistin, a wôé be akekui be nga kui Beth-Car si.
- 12 Eyoñ éte Samuel a nga nyoñ akok, a télé de zañe Mitspa a Schen, a yôlé de jôé na, Ében-Ézer, a jô na, Jehova a volôya bia azukui éyoñe ji.
- 13 Nalé ate be nga dañe Bephilistin, be nji fe beta dañ nné ya Israël : a wo ya Jehova ô nga liti Bephilistin njuk melu mese Samuel a nga to.
- 14 Ane minlam Bephilistin be nga taté wôlé be Israël mi nga beta bulan be Israël, ataté Ékron akui Gath; a bôte ya Israël be nga vaa éwome ya éte mo Bephilistin. Ane mvo'é é nga bo zañ Israël a Beamoréen.
- 15 Samuel a nga tyi' Israël mejô melu mese a nga to.
- 16 Mbu ôse a nga bo a kele' dulu a bômane Béthel, a Guilgal, a Mitspa; ane a nga tyi' Israël mejô vôm ate ase.
- 17 Nde a nga bo fe a bula'ane Rama, amu vôm ate nda jé é nga to; a vôm ate fe a nga bo a tyi' Israël mejô : ane a nga lôñe Jehova autel valé.
- 8** 1 A nga bo na, éyoñ Samuel a nto nnôm, a nga télé bo be fam bé betyi'i mejô Israël éte.
- 2 Ntôle wé ô mbe jôé na, Joël; nyô baa ke jôé na, Abija : be nga to betyi'i mejô Beer-Schéba.
- 3 Bone bé be nji wulu mezene mé, ve viane yale zene ya ôzañe moné, a nyoñe tañ b'akuse be, a vite nya ntyi'ane mejô.
- 4 Ane bemvendé bese ya Israël be nga sulane vôme wua, a ke be Samuel Rama;
- 5 ane be nga jô nye na, Tame yen, ô nto nnôm, a bo be fam bôé be ne te wulu mezene môe : éyoñe ji télé'é bia njô bôt a tyi'i bia mejô aval ane meyoñe mese.

- 6 Ve Samuel a nga wô'ô jam ete abé, éyoñ be nga jô na, Va'a bia njô bôt a ye tyi'i bia mejô. Nde Samuel a nga ye'elane Jehova.
 - 7 Ane Jehova a nga jo Samuel na, Vô'ôlô'ô tyiñe bôt mam mese b'ajô wo ; amu be nji bene wo, ve ma be beneya, me bo te fe beta bo njô bôt be be.
 - 8 Aval ane mimboane mise be nga bo mi né, ataté môs me nga soo be Égypte azukui môse wu, vôm be nga li'i ma, a bo bezambe befe bisaé, aval ete fe b'abo wo.
 - 9 Ajô te éyoñe ji vô'ôlô'ô tyiñe jap : ve jame da, ô kôme liti be nya nlitane na, ô nji kañese, a liti fe be éyeme ya njô bôt a ye jô be.
 - 10 Ane Samuel a nga kate bôt be nga sili nye njô bôt mejô mese Jehova a nga jô.
 - 11 Ane a nga jô na, Eyeme ya njô bôt a ye jô mia j'aye bo avale di : a ye nyoñe bo be fam benan, a tele be nsamba wé, mfa'a ya bewagon bé ya bita, a mfa'a ya bôte bé b'awulu bikabela yôp; b'aye mate ôsu ya bewagon bé ya bita;
 - 12 a ye fe télé be mfa'a wé be bo bivete ya betoyini, a bivete ya bemewôm metan; a ye télé bevok be senane si jé, a kôane bidi bié, a lui bivôle bita bié, a bo biôme ya bewagon bé ya bita.
 - 13 A ye fe nyoñe bengone benan be bo bekôme biôme ya mbamba menyum, a beyem bidi, a bebupe fembé.
 - 14 A ye nyoñe mefupe menan, a mefupe mindik, a mefup beolivier, ma m'adañ mvaé, a ve me bebo bisaé bé.
 - 15 Nde fe mfa'a ya mvoñe jenan, a mefupe mindi'i menan, mengap awôm, a ye nyoñ ngape jia, a ve je bivete bié, a bebo bisaé bé.
 - 16 Nalé fe a ye fe nyoñe bebo bisaé benan, befam a binga, a bendômane benan b'adañ abeñ, a bijakase bienan, a télé bie ésaé jé.
 - 17 Mimbam mintômba mienan, mengap awôme ya été, a ye nyoñ ngape jia : a mi aye bo bebo bisaé bé.
 - 18 Môs ôte mi aye yôn amu njô bôte wônan, nyô mi aye mane top; Jehova te fe yalane mia môs ôte.
 - 19 Ve bôt be nga bene vô'ôlô tyiñe Samuel; be na jô na, Momo; ve bi aye bi njô bôt a jô bia,
 - 20 nalé ate bia fe bi aye bo aval ane meyoñe mese, a njô bôte wongan a ye tyi'i bia mejô, a tebe bia ôsu, a wosan ajô dangan.
 - 21 Ane Samuel a nga wô'ô mejô mese bôt be nga jô, a ke kate me melo me Jehova.
 - 22 Ane Jehova a nga jô Samuel na, Vô'ôlô'ô tyiñe jap, a télé be njô bôt. Nde Samuel a nga jô bôte ya Israël na, Môt ase a kele' nlame wé.
-
- 9 1 Fam éziñe ya Benjamin é nga to, é mbe jôé na Kis, mon Abiel, mone Tseror, mone Becorath, mon Aphiach, mone ya Benjamite éziñ, éwôlô mônt ya ayok.
 - 2 A nga bili mona fam, a to jôé na Saül, nnye ate a mbe ndôman a abeñ : bone be Israël, te ke mônt a nga dañe nye abeñ; a nga señesane bôt bese nlô yôp nné ane bitu.
 - 3 Bijakase bi Kis, ésa Saül, bi nga mane dimi. Nde Kis a nga jô Saül mone wé na, Tame nyoñe mônte wua ya bebo bisaé nsamba wôé, ô kôlô'ô si, a ke jeñe bijakas.
 - 4 Ane a nga lôte si minkôle ya Éphraïm, a lôte fe si ya Schalischa, ve be nji yene bie : éyoñ éte be nga lôte fe si ya Schaalim, ve bi nji bo été : ane a nga lôte si ya be Benjamite, be te ke koé bie.
 - 5 Eyoñ be nga kui si ya Tsuph, Saül a nga jô mbo ésaé a nga to nsamba wé na, Za'a bi bulan, tate a za li' ôsimesane ya bijakas, a viane tabe bia biyebe.
 - 6 Nde mbo ésaé a nga jô nye na, Tame yen, mônte ya Zambe a ne nlame wu, a ne fe mônt b'asémé ; mam mese a jô, me wô'ô fo'o boban : bi tame ke wôé ; ndô'ôto a ne ngule ya lepe bia dulu bi ake.

- 7 Eyoñ éte Saül a nga jô mbo ésaé wé na, Ve tame yen, nge bi aye ke, bi aye ve mỗt ate jé ? amu bidi bi maneya mimfe'e miangan, a jôme ya ke ve mỗte ya Zambe ate, momo : bi bili jé ?
- 8 Ane mbo ésaé a nga beta yalane Saül, a jô na, Tame yen, me bili ngape jia mengap menyine ya sicle argent mo : m'aye ve je mỗte ya Zambe ate, a lepe bia zen.
- 9 (Melu mvus si ya Israël, éyoñ mỗt a nga ke sili jam be Zambe, a nga bo a jô'ô na, Za'a bi ke be ñyene mam ; amu nyô b'aloen éyoñe ji na, Nkulu Mejô, be nga taté loene na, Nyene Mam.)
- 10 Nde Saül a nga jô mbo ésaé wé na, W'abele ; za'a bi ke. Nalé be nga ke nlam vôm mỗte ya Zambe ate a nga to.
- 11 Eyoñ be nga bete nkôle ya nlam, be nga tôbane bengone be kele' lape mendim, a jô be na, Ye ñyene mam a ne va ?
- 12 Ane be nga yalane be, a jô na, A ne éte; tame yen, a ne wo ôsu : kele' avô, amu a te suan nname den; amu bôt b'aye tyi'i biôme den mfa' éto ya ékôndô'ô yôp.
- 13 Ane mi kui nlam, mi aye ji'a koé nye, a ngenan te ke di mfa' éto ya ékôndô'ô yôp; amu bôt b'aye ke di, ve éyoñ éte a soya, amu a wô'ô botan ntyi'ane biôm; éyoñ jam ete e maneya, ba be ne nloen be wô'ô di. Ajô te betan éyoñe ji; amu éyoñe ji nje mi aye koé nye.
- 14 Nalé be nga bet a ke nlam; akui be nga kui nlam éte, a teme na, Samuel ve kui atan a zu tôbane be, a ye'e ke mfa' éto ya ékôndô'ô yôp.
- 15 Saül a li'ia kui alu da, ane Jehova anga liti Samuel na,
- 16 Akiti bébé ava m'aye lôme mỗt be wo a so si ya Benjamin, nnye ate w'aye wo'o mbon a bo évete ya jôô bôte bam Israël; nnye fe a ye nyii bôte bam mo Bephilistin : me fombôya bôte bam, amu miñyône miap mi kuiya be ma.
- 17 Eyoñ Samuel a nga yene Saül, Jehova a nga jô nye na, O lô, mỗt me nga kobô wo, nnye nyô! nnye ate a ye bi ngule ya jôô bôte bam.
- 18 Eyoñ éte Saül a nga ke Samuel bébé vôm a nga tele mbé akak, a jô na, M'aye'elane wo na, lebe'e me nda ñyene mam.
- 19 Ane Samuel a nga yalane Saül, a jô na, Ma me ne ñyene mam ; betek, a ke me ôsu mfa' éto ya ékôndô'ô yôp, amu bia be mia bi aye di den : a mam me tyé m'aye suu wo, a kate wo jam ese e ne wo nlem.
- 20 Te tyelé nleme yôp mfa'a ya bijakas bi nga dimi wo melu mela; amu be yeneya bie. Za a yiane bi mam mese me ne mvaé Israël ? Ye sa wo, a nda bôt éso wôé ése ?
- 21 Ane Saül a nga yalan a jô na, Ye me nji bo mone Benjamite, mỗte ya ayoñ d'adañe tyôtyoé meyoñe ya Israël ? a nda bôte jam fe j'adañe tyôtyoé menda me bôte mese ya ayoñe Benjamin ? nde amu jé w'akobô me avale di ?
- 22 Ane Samuel a nga nyoñe Saül ba mbo ésaé wé, a ke be étun nda beyeñ, a toé be bito ya ôsu nsamba ba be mbe nloen, be mbe bébé bôte mewôme mela.
- 23 Ane Samuel a nga jo ñyame bidi na, Za'a ngap m'ate kee wo, nyô m'ate jô wo na, O naan.
- 24 Nde ñyame bidi a nga to'é énam, a jôm é mbe éte, a tele je Saül. Ane Samuel a nga jô na, O lô'ô, éka'a b'ate naane wo ! nyoñe' je ô di ; amu b'ate nnane wo je azukui éyoñ é ne ntiñetan, amu m'ate jô na, Me maneya bañete bôt. Nalé ate Saül a nga di be Samuel mỗs ôte.
- 25 Eyoñ be nga so mfa' éto ya ékôndô'ô yôp a zu kui nlam, ba Saül be nga laane minlañ andile yôp.
- 26 Be nga kune kôlô si : nde a nga bo na, éyoñ tyé é nga taté lende, Samuel a nga loene Saül andile yôp, a jô na, Kôlô'ô si, me suu wo ô ke. Nde Saül a nga kôlô si, ane be nga kui atan, ba Samuel bebaane nsamba wua.

27 Eyoñ be nga ke b'alumbu mfa' aku'u nlam, Samuel a nga jô Saül na, Jô'ô mbo ésaé a lôte bia ôsu (ane a nga lôt ôsu), ve womien tame tebe, ô wô' ane m'akate wo ajô Zambe.

10 1 Eyoñ éte Samuel a nga nyoñe nde'e mbon, a sôé nye wô nlô, a latane nye anyu, a jô na, Ye e nji bo na, Jehova a wo'oya wo mbone na, ô bo évete ya ngape jé ?

2 Eyoñ w'aye mane kôlô be ma den, w'aye koé befam bebaé bébé soñe Rachel, é ne éwome ya Benjamin mfa'a ya Tseltsach; b'aye kate wo na, Bijakas ô nga ke jeñ bi yenéya; nde éso a li'iya ôsimesane ya bijakas, a nto biyebe ajô denan, a jô na, M'aye bo ajô ya mone wom aya?

3 Akôlô ya vôm ate, nde w'aye ke ôsu, a w'aye kui chène ya Thabor; vôm ate befam bela b'ake kañe Zambe Béthel b'aye tôbane wo, nyina é be'e bone bekabat bela, nyina ke é be'e mimamane mi fembé mila, nyô fo'o ke é be'e nde'e vin :

4 nde b'aye batane wo, a ve wo mimamane mi fembé mibaé, mmie w'aye nyoñe mo map.

5 Jam ete e manya, nde w'aye kui nkôle Zambe, vôm nkane Bephilistin ô né : a ye bo na, éyoñ ô kuiya nlam vôm ate, w'aye tôban nsamba bekulu mejô ô so'o mfa'a éto ya ékôndô'ô yôp, mvet, a ngom, a ndiñ, a éngombé, bi tele be ôsu; a b'aye bo be kulu'u mejô :

6 a Nsisime Jehova w'aye dañe zu be wo ngu, mia be be ve kulu mejô, a w'aye veñesan avale mô't afe.

7 O bo'o na, éyoñ mendem mete m'aye kui be wo, bo' ane jam w'aye yen d'aye liti wo; amu Zambe a ne be wo.

8 Wo w'aye sis a ke me ôsu Guilgal; wôna me fe m'aye sis a zu be wo, a ve mimvean b'adi'i nduan, a tyi'i betit be ne mimveane ya bo mvo'é : ô yange'e melu zañbwa, akekui m'aye zu be wo, a liti wo mam w'ayiane bo.

9 A nga bo na, éyoñ a nga mane lume mvus na, a kôlô be Samuel, Zambe a nga ve nye aval nlem afe : a mendem mete mese me nga boban mô's ôte.

10 Eyoñ be nga ke mfa'a ya nkôle wôé, a teme na, nsamba bekulu mejô ô nga tôbane nye; ane Nsisime Zambe ô nga dañe zu be nye ngu, ane a nga kulu mejô zañe jap.

11 Nde a nga bo na, éyoñ ba bese be nga taté yeme nye be nga yene na, ba be bekulu mejô be kulu'u mejô, éyoñ éte bôte bebien be nga ke b'ajôane na, Za jam e kuiya be mone Kis di ? Ye Saül fe a nto môte ya bekulu mejô?

12 Ane môte wua ya vôm ate a nga yalan a jô na, Esa wope ke a ne za ? Ajô te jam ete e nga bo nkana, na, Ye Saül fe a nto môte ya bekulu mejô ?

13 Eyoñ a nga mane kulu mejô, ane a nga suan éto ya ékôndô'ô yôp.

14 Ane ésa mongô Saül a nga jô ba mbo ésaé wé na, Mi nga ke vé? Nye na, A jeñe bijakas; éyoñ bi nga yene na, bi nji yené, bi nga ke be Samuel.

15 Ane ésa mongô Saül a nga jô na, M'aye'elane wo na, ô kate me jam Samuel a nga jô wo.

16 Nde Saül a nga jô ésa mongô na, A nga tu'a kate bia na, bijakas bi yenéya. Ve a nji kate nye mam Samuel a nga kobô ajô ya njôane bôt.

17 Ane Samuel a nga loene bôt be sulane be Jehova Mitspa;

18 ane a nga jô bone be Israël na, Avale di nde Jehova, Zambe ya Israël, a jô, na, Me nga soo Israël Égypte, a vaa mia mo me bôte ya Égypte, a mo meyoñe mese me nga kpwe'ele mia :

19 ve môse wu mi beneya Zambe wônan, nnye ate émien a wô'ô nyii mia mfa'a ya mbia be mam menan mese, a minju'u mienan; nde mi maneya jô nye na,

- Momo, ve télé'é bia njô bôt. Ajô te éyoñe ji lita'ane menyôle menan asu Jehova ane meyoñe menan me né, ane betoyini benan be né.
- 20 Nalé Samuel a nga zu meyoñe mese ya Israël bebé, ane ayoñe Benjamin e nga nyoñeban.
- 21 Ane a nga zu ayoñe Benjamin bebé, ane menda me bôte map me né ; a nda bôte ya Matri é nga nyoñeban ; a Saül mone Kis a nga nyoñeban : ve éyoñ be nga jeñe nye, te ke ngule ya yene nye.
- 22 Ajô te be nga beta sili Jehova na, Ye môl mfe ya zu nne a ngenan ? Ane Jehova a nga yalane na, Mi lô, a sobô mimbe'e été.
- 23 Ane be nga ke mbi a nyoñe nye wôé ; éyoñ a nga tebe tetele bôt été, ane a nga señesane bôte bese nlô yôp nné ane bitu.
- 24 Ane Samuel a nga jô bôte bese na, Fomba'ane nyô Jehova a tobeya, na, mfe a nji bo aval ane nye bôte bese été ? A bôte bese be nga bete metyiñe yôp, a jô na, Enyiñ njô bôt é bo'o ayap.
- 25 Eyoñ éte Samuel a nga kate bôt aval njôan d'aye boban, a tili de kalate, a naane nye asu Jehova. Ane Samuel a nga suu bôte bese be ke, môl ase nda jé.
- 26 Ane Saül a nga ke fe nda jé Guibea; a ngum nsamba Zambe a nga nambe minlem, ñwô ba be be be nga ke.
- 27 Ve bôte bevo'o be mbe zesé bôt be nga jô na, Môte nyô a ye nyii bia aya ? Ane be nga biasé nye, te ke zu ve nye jôm. Ve a nji jô éfia.
- 11 1** Ane Nachasch mon Ammonite a nga zu vule minkane ya wosane Jabès-Galaad : ane bôte bese ya Jabès be nga jô Nachasch na, Bo'o bia élat, wôna bi aye bo wo ésaé.
- 2 Ane Naschasch mon Ammonite a nga jô be na, Zen bia be mia bi aye bo je, é ne na, be tupe mia mise ya mbo nnôm mese; ajô te nde m'aye ve de Israël ase ôson.
- 3 Ane bemvendé ya Jabès be nga jô nye na, Jibi'i bia melu zañbwa, bi tame lôme bôt minné mise ya Israël; nge môl a ye bo te zu nyii bia, éyoñ été bi aye zu be wo.
- 4 Ane minlômane mite mi nga kui Guibea nlame Saül, a kobô mejô mete melo me bôt : a bôte bese be nga bete metyiñe yôp, a yôn.
- 5 Ane Saül a nga zu a tôñe beyôm binyaka be so' ésaé afup ; nde Saül a nga jô na, Jé j'abo bôt, ane b'ayôn ? Ane be nga kate nye mejô me bôte ya Jabès.
- 6 Eyoñ Saül a nga wô'ô mejô mete, Nsisime Zambe ô nga dañe zu be nye ngu, ane a nga dañe yaa.
- 7 Ane a nga nyoñe beyôm binyaka bebaé, a sañe be afus afus, a lôme de minné mise ya Israël mo minlôman, a jô na, Môl ase a bo te zu tôñe Saül ba Samuel, aval ete b'aye bo beyôm binyaka bé. Ane woñe ya Jehova ô nga bi bôt, be ve kôlô si aval ane môte wua.
- 8 Ane a nga lañe be tañ Bézek; bone be Israël be mbe betoyini mintete mila, a bôte ya Juda betoyini mewôm mela.
- 9 Ane be nga jô minlômane mi nga zu na, Avale di nde mi aye kate bôte ya Jabès-Galaad, na, Akiti éyoñ vian vi aye nyan, mi aye yene nyian. Ane minlômane mi nga zu kate bôte ya Jabès foé; ane be nga vak.
- 10 Ajô te bôte ya Jabès be nga jô na, Akiti bi aye zu be mia, mi bo bia jam ese mi lô mvaé ya bo.
- 11 A nga bo na, tyé kpwa ate, Saül a nga kandé bôt fasa'a éla; ane be nga ke kui zañe minkan mmombane ya tyé, a wôé Beammonite akekui zañe môs : a nga bo na, ba be nga li'i be nga mane tyamelan, bôte bebaé te fe bo nsamba wua.

- 12 Ane bôt ba nga jô Samuel na, Nyô a nga jô na, Ye Saül a ye jôô bia, ane za? za'a bôte bete, bi wôé be.
- 13 Ane Saül a nga jô na, B'aye ke wôé mô't mô'se wu; amu den Jehova a boya jame ya nyian Israël é'té.
- 14 Eyoñ é'te Samuel a nga jô bôte na, Za'a bi keane Guilgal, a beta kô'me njôane ya meyoñ mfefé nkôman vôm ate.
- 15 Nde bôte bese be nga ke Guilgal; vôm ate be nga télé Saül njô bôte asu Jehova Guilgal; a vôm ate fe be nga tyi'i biô'me bi ne mimveane ya bo mvo'é asu Jehova; a vôm ate Saül ba be bôte bese ya Israël be nga dañe vak.
- 12** 1 Ane Samuel a nga jô Israël ase na, Tama yenan, me wô'ôya tyiñe jenan mam mese mi nga jô ma, a me téléya mia njô bôt.
- 2 Eyoñé ji mi lô, njô bôt ate a nga wulu mia mis; me ke me nto nnôm a nyup nlô; mi lô fe bo be fam bam be ne be mia : a ma, me wuluya mise menan aso mongô azukui mô'se wu.
- 3 Ma he nyô : bo'ola'ane ma asu Jehova, a asu nyô a ne ñwo'an mbone wé : me nyoñeya nnôm ényaka be za? me nyoñeya éjakas be za? Za me nyoñeya jôm a medu'an ? za me nga kpwe'ele ? mo me za me nga nyoñe tañe ya dipe me mis ? nalé m'aye bulane mia je.
- 4 Be na, O nji nyoñe bia jôm a medu'an, nge kpwe'ele bia, nalé fe ô nji ke nyoñe jôm mo me mô't.
- 5 Ane a nga jô be na, Jehova a ne ngaa ya bo'olô mia, a nyô ane ñwo'an mbone wé a ne fe ngaa mô'se wu, na, mi nji ke koé jôm mo mam. Be na, A ne ngaa.
- 6 Ane Samuel a nga jô bôte na, Jehova, nnye ate a nga télé Moïse ba Aaron, a soo beéso benan si ya Égypte.
- 7 Ajô te éyoñe ji tama teban ne séé ! me ye'elane mia asu Jehova ajô ya zôsô mimboane mise ya Jehova, mmie mite a nga bo mia a beéso benan.
- 8 Eyoñ Jacob a maneya ke Égypte, a beéso benan be nga yône be Jehova, éyoñ é'te Jehova a nga lô'm Moïse ba Aaron, mbe be nga soo beéso benan Égypte, a toé be vôme nyô .
- 9 Ve be nga vuane Jehova Zambe wop ; nde a nga kuane be mo me Sisera, évet nsamba mewosan ya Hatsor, a kuane fe be mo Bephilistin, a mo me njô bôt ya Moab; ane be nga wosane be.
- 10 Nde be nga yône be Jehova, a jô na, Bi maneya bo abé, amu bi li'iya Jehova, a bo Bebaal a Beashté bisaé : ve éyoñe ji tame nyii bia mo be besiñe bangan, wôna bi aye bo wo ésaé.
- 11 Ane Jehova a nga lô'm Jerubbaal, a Bedan, a Jephthé, a Samuel, a nyii mia mo besiñe beban mimfa'a mise; nalé mi nga tabe mvo'é.
- 12 Eyoñ mi nga yene na, Nachasch njô bôte ya bone be Ammon a zu wosane mia, mi nga jô me na, Momo, ve njô bôt a ye jôô bia; éyoñ é'te Jehova Zambe wônan a to njô bôte wônan.
- 13 Ajô te éyoñe ji, fomba'ane njô bôt mi maneya top, nyô mi nga ja'é : mi lô, Jehova a téléya mia njô bôt.
- 14 Nge mi aye ko Jehova woñ, a bo nye ésaé, a vô'ôlô tyiñe jé, a bo te bene atiñe Jehova, nalé fe nge mia be njô bôt a jôô mia mi aye bo betôñe be Jehova Zambe wônan, mvaé :
- 15 ve nge mi aye bo te vô'ôlô tyiñe Jehova, ve ben atiñe Jehova, wôna wo ya Jehova w'aye bo mia ngame yat, aval ane ô nga to beéso benan ngame yat.
- 16 Ajô te éyoñe ji tama teban ne séé! A yene beta jam Jehova a ye bo mise menane nyô.

- 17 Ke nkôan nlisi ô ne den ? M'aye loene be Jehova, a lôm ndum mveñ a mveñ ; nalé mi aye yem a yene na, abé mi nga bo mise me Jehova, nja'ane mi nga ja'é njô bôt, e ne anen.
- 18 Nde Samuel a nga loene be Jehova ; a Jehova a nga lôm ndum mveñ a mveñ môs ôte : nde bôte bese be nga dañe ko Jehova ba Samuel woñ.
- 19 Ane bôte bese be nga jô Samuel na, Ye'ela'ane Jehova Zambe wôé ajô bebo bisaé bôé, bi bo te wu ; amu bi maneya kô'ôlane mam abé mangan mese a mbia jame nyô, na, bi nga ja'é njô bôt.
- 20 Ane Samuel a nga jô bôte na, Te koane woñ : mi boya fo'o abé te se ; ve jame da, te yalane feñ ntôñan mi atôñe Jehova, ve bo'ane Jehova ésaé a minlem mienan mise :
- 21 te yalane zene fe ; amu éyoñ éte mi ne viane tône mam me ne momo me se ngule ya volô nge nyii môt, amu me ne momo.
- 22 Amu Jehova a ye ke jô'é bôte bé amu ajô ya beta jôé wé, amu Jehova a nga yen mvaé ya bo mia ayoñe bôt be émien.
- 23 Mfa'a wome fe, te ke'e bébé na, me bo Jehova abé ya jô'é meye'elane ajô denan : ve m'aye ye'ele mia zen é ne mvaé a zôsô.
- 24 Ve na, koane Jehova woñ, a tu'a bo nye ésaé a minlem mienan mise ; mi fasan abime beta be mam a boya mia.
- 25 Ve nge mi aye ke ôsu a bo abé, mia be njô bôte wônan, mi aye jañ bebaane.

- 13** 1 Saül a mbe mimbu [mewôm menyin] éyoñ a nga taté jôô bôt; éyoñ a nga mane jôô Israël mimbu mibaé,
- 2 Saül a nga tope befame ya Israël betoyini bela, betoyini bebaé ya éte be nga to be Saül Micmasch a nkôle Béthel, a toyini wua a nga to be Jonathan Guibea ya Benjamin : mfa'a ya bôte bevok, a nga lôme môt ase nda éndelé jé.
- 3 Ane Jonathan a nga bôé nkane Bephilistin ô mbe Guéba; a Bephilistin be nga be nga wô'ôtane jam ete. Ane Saül a nga loñe toñ si se, a jô na, Behébreu be wô'ôk.
- 4 Ane Israël ase a nga wô'ô be kate'e foé na, Saül a bôéya nkane Bephilistin, a wô'ô fe na, Israël a nto mbia jôm mise Bephilistin. Ane bôt be nga mane sulane Guilgal, be tône' Saül.
- 5 Ane Bephilistin be nga sulane vôme wua, be kômbô'ô wosane Israël, be bili bewagon ya bita betoyini mewôm mela, a bôt b'awulu bikabela yôp betoyini besaman, a bôte befe abui ane nsele' ô ne nsa'a mañ : ane be nga zu, a vule minkan Micmasch, Beth-Aven mfa'a jôp d'atôô.
- 6 Eyoñ bôte ya Israël be nga yene na, be nto mbia vôm (amu bôt be nga wô'ô njuk), éyoñ éte bôt be nga ke b'asosbô mimbace mekok, a bisaé, a mekok, a bikôtôk, a bibé éte.
- 7 Behébreu bevo'o fe be nga mane dañe Jourdain a ke si ya Gad a Galaad; ve mfa'a Saül, a ngenan a to Guilgal, a bôte bese be nga tône nye, be fô'ôba'an.
- 8 Ane a nga yange melu zañbwa, tañe melu Samuel a nga tiñeti : ve Samuel a nji zu Guilgal ; a bôt be nga tyamelane nye.
- 9 Nde Saül a nga jô na, Za'ane me mvean b'adi'i nduan nne, a mimveane ya bo mvo'é. Ane a nga tyi'i mveane b'adi'i nduan.
- 10 A nga bo na, ane a mane tyi'i mvean b'adi'i nduan, a teme na, Samuel a nga zu; ane Saül a nga kôlô si a ke tôbane nye, a kômbô batane nye.
- 11 Ane Samuel a nga jô na, O boya jé ? Saül na, Amu m'ate yene na, bôt be nga tyamelane ma, wo fe ô nji so tañe melu me mbe ntiñetan, nalé fe Bephilistin be nga sulane vôme wua Micmasch;
- 12 ajô te m'ate jô na, Eyoñe ji Bephilistin b'aye zu kui be ma Guilgal, a me ngenan te sili mvam be Jehova : ajô te m'ate tindi mamien, a tyi'i mvean b'adi'i nduan.

- 13 Ane Samuel a nga jô Saül na, O boya akut; ô nji ba'ale atiñe Jehova Zambe wôé, a nga tiñeti wo : amu Jehova a nga yemete njôan w'ajôô Israël nnôm éto.
 - 14 Ve éyoñe ji njôane wôé w'aye ke ôsu : Jehova a jeñeya mô't a funan ane nlem wé, a Jehova a teléya nye a bo évet be bôte bé, amu ô nji ba'ale jam Jehova a nga tiñeti wo.
 - 15 Ane Samuel a nga kôlô si, a kôlô Guilgal a ke Guibea ya Benjamin.
Ane Saül a nga lañe bôt be nga to be nye, befam bebé mintet misaman.
 - 16 Saül, a Jonathan mone wé, a bôt be nga to be be, be nga to Guibea ya Benjamin : ve Bephilistin be nga to minkan Micmasch.
 - 17 Ane besa biôm be nga so minkane Bephilistin minsamba mila : nsamba wua ô nga yale zene j'ake Ophra, akui si ya Schual;
 - 18 nsamba mbok ô nga yale zene ya Beth-Horon; a nsamba ôvok ô nga yale zene ya nné ô lô mbi'ili ya Tseboïm mfa'a ya fé.
 - 19 Nlui bityé a nji bo si se ya Israël ; amu Bephilistin be nga jô na, Behébreu be za lui minkpwaté mekôn nge mekoñ mfa'a wop;
 - 20 ve bôte bese ya Israël be nga bo be kele' be Bephilistin, mô't ase a kele jep étyé a senane je si, a ôfak, a ôvôn, a ébak;
 - 21 ve be nga bili ñyô mfa'a ya bibak, a mfa'a ya afak, a mfa'a ya bilum, a mfa'a ya avôn, a mfa'a ya soñete mekoñe binyaka.
 - 22 Ajô te a nga bo na, môse ya mewosan, nkpwaté mekôn nge akoñ bi nji bo mo me mô't éziñe ya bôt be nga to be Saül ba Jonathan : biôm bite bi mbe ve be Saül ba Jonathan mone wé.
 - 23 Ane nkane Bephilistin ô nga ke tabe fandane minkôle ya Micmasch.
-
- 14** 1 A nga bo na, môs éziñ, Jonathan mone Saül a nga jô ndôman é nga bo é beke'e nye biôm mewosane na, Za'a bi ke nkane Bephilistin ô ne yate valé. Ve a nji kat ésa wé.
 - 2 Saül a nga to Guibea étune ya susu'a, élé ya Grenadier si é mbe Migron: a bôt be nga to be nye be mbe befam bebé minetet misaman ;
 - 3 a Achija mon Achithub, monyañ I-Kabod, mone Phinéés, mon Éli, prêtre Jehova a to Silo, a be'é éphod, a mbe fe été. Bôt be nji yeme na, Jonathan a keya.
 - 4 Zañe ya mefandane minkô, mme Jonathan a nga kômbô lô't a ke nkane Bephilistin, mekôm me nga tele, da mfa'a wua, di vok mfa'a mbok : da e to jôé na, Botsets, da vo'o ka na, Séné.
 - 5 Akôme da e nga tele mfa'a ya nord e yené'é Micmasch, di vok mfa'a ya Sud e yené'é Guéba.
 - 6 Ane Jonathan a nga jô ndôman é nga bo é beke'e nye biôm mewosane na, Za'a bi dañ a ke nkane ya ba be ne te ntyi'ane metyele ba : éyoñ ézin Jehova a ye volô bo bia jam; amu jôm é nji kame Jehova nyian a nyii bôt, to a nyii a abui, to a nyii a tyôtyoé.
 - 7 Ane mbe'e biôm mewosane wé a nga jô nye na, Bo'o jam ese e ne wo nlem : nkelek, bia wo, ane nlem wôé w'anye'e.
 - 8 Nde Jonathan a nga jô na, Nke bi dañ a ke be bôte bete, a bi aye liti be menyôle mangan.
 - 9 Nge b'aye jô bia na, Teba'an, akekui bi aye zu be mia; wôna bi aye tebe vôm bi tele, te bet a ke be né.
 - 10 Ve nge b'aye jô bia na, Za'a betan bi ne nne; wôna bi aye bet; amu Jehova a vey a be mo mangan : jam ete nde d'aye bo bia ndem.
 - 11 Ane bebaane be nga liti nkane Bephilistin menyô : ane Bephilistin be nga jô na, Tama yenan, Behébreu be nga so mefule me si vôm be nga ke b'asobô.

- 12 Ane befame ya nkan be nga jô Jonathan ba mbe'e biôme mewosane wé na, Za'a betan bi ne nne, bi aye liti mia jam. Ane Jonathan a nga jô mbe'e biôme mewosane wé na, Za'a tône ma; amu Jehova a veyá be mo me Israël.
- 13 Ane Jonathan a nga bet a ya'é a mo a mebô, mbe'e biôm mewosan a tône' nye : ane be nga ku asu Jonathan; a mbe'e biôm mewosan a nga zu a jili be mvus.
- 14 Nwôane ya ôsu ôte, ñwô Jonathan ba mbe'e biôm mewosane wé be nga wôé bôt, ô mbe éyoñ éziñ befam mewôm mebaé, vôm ate a mbe nté ane w'ave' étune nnoñe ya mon afup.
- 15 Benyeñenyeñe be nga mane bi bôte ya minkan, a ba be nga to fé, a bôte bese; bôte ya nkan a ba be nga ke minsa be nga fô'ôbane fe; a si é nga fô'ôsan : nalé ate benyeñenyeñe be nga dañedañ.
- 16 Ane bemombô be Saül mfa'a ya Guibea ya Benjamin be nga fombô; a teme na, jama bôt ate a nga tyaman, a ke li a li.
- 17 Eyoñ éte Saül a nga jô bôt be nga to be nye na, Lañane bôt éyoñe ji, a yene nyô a kôlôya be bia. Eyoñ be nga mane lañ, ane be nga yene na, Jonathan ba mbe'e biôme mewosane wé be nji bo été.
- 18 Ane Saül a nga jô Achija na, Za'a éwolo Zambe nne. Amu melu mete éwolo Zambe é mbe wôé nsamba bone be Israël.
- 19 A nga bo na, nté Saül a nga kobô prêtre, zô'é ya minkane Bephilistin é nga ke ôsu a nen : ane Saül a nga jô prêtre na, Tame vaa wo.
- 20 Ane Saül ba be bôte bese be nga to be nye be nga sulane vôme wua, a ke mewosan : a zu koé na, mô't ase a baké'é nyô mbo'o nkpwate mekôn, ane be nga bôlan étua beta mbôlan.
- 21 Behébreu be nga to be Bephilistin aval ane be nga bo be bo'ok, a tône be minkan, be so' afôla si te se, mbe fe be nga kôñelan a fubu ngam Beisraélite be nga to be Saül ba Jonathan.
- 22 Nalé fe bôte bese ya Israël be nga mane ke sobô si minkôle ya Éphraïm, éyoñ be nga wô'ô na, Bephilistin be nga tup, mbe fe be nga tône be ngu, be wosa'an.
- 23 Nalé ate Jehova a nga nyii Israël mô's ôte : a mewosan me nga lô't ôsu bebé Beth-Aven.
- 24 Mô's ôte bôte ya Israël be nga yene njuk; amu Saül a nga mane tiñeti bôt nya ntiñetane na, Biyo'é bi bo'o be mô't a ye di bidi ve akekui mam me ngô'é, a akekui m'aye kunebane be besiñe bam. Ajô te bôte bese, te ke mô't a nga tye'e bidi.
- 25 Ane bôt bese be nga nyin afan; wôé w'ajô'ane si vôm ate.
- 26 Eyoñ bôt be maneya kui afan été, a zu koé na, wôé w'ake w'atoé si : ve te ke mô't a nga ke wo anyu; amu bôt be nga ko atiñe woñ.
- 27 Ve Jonathan a nji wôk éyoñ ésa wé a nga tiñeti bôt atiñ ete : ajô te a nga sam asu ntum a nga bili mo, a dupe de ésia wôé été, a ke wo wôé anyu; ane mise mé me nga kuiban.
- 28 Eyoñ éte mô'te wua ya nsamba bôt a nga kobô, a jô na, Eso a te tu'a tiñeti bôt atiñe na, Biyo'é bi bo'o be mô't a di bidi mô'se wu. Nde bôt be nga to atek.
- 29 Eyoñ éte Jonathan a nga jô na, Tate wom a maneya ndeñele si nyô : m'aye'elane mia na, yenan ane mise mam me meneya kuiban, amu m'ate tye' ôyôme wôé vi.
- 30 Ngumane ke bôt, nge b'ate di nya ndiane den mfa'a ya biôm b'ate sa, bi b'ate yene be besiñe bap ? amu éyoñe ji be nji wôé bôt beta ñwôan nsamba Bephilistin.
- 31 Mô's ôte be nga wôé Bephilistin akôlô Micmasch akui Ajalon. Bôt be nga dañe tek;

- 32 ane bôt be nga ke mimbi mfa'a ya biôm be nga sa, a nyoñe mintômba, a beyôm binyaka, a bone binyaka, a ke b'awôé bie si si; a bôt be nga di bie a metyi mese.
- 33 Nde be nga kate Saül na, Tame yen, bôt b'abo Jehova abé, vôm b'adi a metyi mese. Ane a nga jô na, Mi boya njoñ : feneka'ane beta ako'o môse wu vôm me to.
- 34 Saül a nga jô fe na, Kenga mialane bôt été, a jô be na, Môt ase a za'a nnôm ényaka wé be me nne, a môt ase ntômba wé, a wôé bie nne, a di; te boane Jehova abé a ndian a metyi mese. Nde bôt bese môt ase a nga soo nnôm ényaka wé alu te, a wôé bie valé.
- 35 Ane Saül a nga lôñe Jehova autel : nnye ate a mbe autel ya ôsu a nga lôñe Jehova.
- 36 Ane Saül a nga jô na, Bi tame sis a tôñe Bephilistin alu, a sa be biôm akekui tyé j'aye lende, a bi aye bo te li'i be môt. Be na, Bo'o jam ese ô lô mvaé. Eyoñ éte prêtre a nga jô na, Bi tame zu bébé be Zambe va.
- 37 Ane Saül a nga sili fe'e be Zambe na, Ye me sis a ke tôñe Bephilistin ? ye w'aye ve be mo me Israël ? Ve a nji yalane nye môs ôte.
- 38 Nde Saül a nga jô na, Za'an nne mia bivete bise ya bôt; a yemelan a yene vôm abé d'ate bobane môse wu.
- 39 Amu na, ane Jehova a vee, nnye a wôô nyii Israël, ja'an e ne be Jonathan mone wom, ve a ye fo'o wu. Ve te ke môte wua ya bôte bese a nga yalane nye.
- 40 Eyoñ éte a nga jô Israël ase na, Mi tebe'e ngame jia, a bia Jonathan mone wom bi aye tebe ngame fok. Ane bôt be nga jô Saül na, Bo'o jam ô lô mvaé.
- 41 Ajô te Saül a nga jô Jehova, Zambe ya Israël na, Liti'i zôsô. Nde asimba e nga bi Jonathan ba Saül; ve bôt be nga fam.
- 42 Ane Saül a nga jô na, Bo'on asimba zañe bia Jonathan mone wom. Ane e nga bi Jonathan.
- 43 Eyoñ éte Saül a nga jô Jonathan na, Kate'e me jam w'ate bo. Ane Jonathan a nga kate nye, a jô na, M'ate fo'o tye' ôyôme wôé a asu ya ntum m'abili mo; nde m'ayiane wu.
- 44 Ane Saül a nga jô na, Zambe a bo'o aval ete, a jam afe d'adañ; amu w'aye fo'o wu, A Jonathan.
- 45 Ane bôt be nga jô Saül na, Ye Jonathan a ye wu, nyô a boya aka'a beta jame ya nyii bôte di Israël été ? Te ke'e bébé : ane Jehova a vee, koñ ésile jia ya nlô wé j'aye ku si; amu ba Zambe b'ate bo mam môse wu. Nalé bôt be nga nyii Jonathan, a bo te wu.
- 46 Eyoñ éte Saül a nga jô'é ntôñan a nga tôñe Bephilistin; a Bephilistin be nga ke vôme wop.
- 47 Eyoñ Saül a nga mane nyoñ éto ya jôô Israël, a nga wosane besiñe bé bese mimfa'a mise, mfa'a ya Moab, a mfa'a ya bone be Ammon, a mfa'a ya Édom, a mfa'a ya bejô bôte ya Tsoba, a mfa'a ya Bephilistin : mfa'a ôse a nga kôñelan, a nga vo be.
- 48 A nga bo éwôlô, a bôé Beamalécite, a nyii Israël mo me ba be nga sa be.
- 49 Bo be fam be Saül be mbe na, Jonathan, a Jischvi, a Malkischua; a bengone bé bebaé be mbe môé na : jôé ntôle na, Mérab, a jôé mongô ke na, Mical :
- 50 a nga Saül a mbe jôé na, Achinoam ngon Achimaats. Évete ya nsamba mewosane wé é mbe jôé na, Abner mone Ner, ésa mongô Saül.
- 51 Kis a mbe ésa Saül; a Ner ésa Abner a mbe mon Abiel.
- 52 Melu mese Saül a nga to, bita bi nga to abé be Bephilistin : éyoñ ése Saül a nga yen éwôlô môt, nge ñyôyo'o môt, a nga nyoñe nye be émien.

- 15** 1 Ane Samuel a nga jô Saül na, Jehova a nga lôme ma me wo'ô wo mbon ô bo njô bôt ya bôte bé Israël : ajô te éyoñe ji tame vô'ôlô tyiñe ya mejô me Jehova.
- 2 Avale di nde Jehova ya minsamba mewosan a jô, na, Me yeneya jam Amalek a nga bo Israël, aval ane a nga télé émiene zen a wosane nye, éyoñ a nga so Égypte.
- 3 Ajô te kele' bôé Amelek éyoñe ji, a jiane biôm bise be bili ne meñ ! te ko be éngôngo ; ve wôé to fam to minga, nkeñelé ba nyañabé, nnôm ényaka ba ntômba, chameau ba éjakas.
- 4 Ane Saül a nga loene bôt, a lañe be tañ Thelaïm, bôt b'awulu si betoyini mintete mibaé, a bôte ya Juda betoyini awôm.
- 5 Ane Saül a nga ke nname ya Amalek, a sobô mbi'ili été.
- 6 Ane Saül a nga jô Bekénien na, Kôla'ane si, mi ke, a kôlô zañe ya Beamalécite été, me za wôé mia be awôé da ; amu mi nga liti bone be Israël bese mvam, éyoñ be nga so Égypte. Nalé Bekénien be nga kôlô zañe Beamalécite été.
- 7 Ane Saül a nga bôé Beamalécite, akôlô Havila zen w'ake Schur, nnye a ne bebé nné ya Égypte.
- 8 Ane a nga bi Agag njô bôte ya Beamalécite vevee, a jiane bôte bese ne meñ a meyo me nkpwaté mekôn.
- 9 Ve Saül ba be bôt be nga nyii Agag, a biôm bi nga dañ mvaé mfa'a ya mintômba, a beyôm binyaka, a betit be ne avem, a bone mintômba, a biôm bise bi mbe mvaé, te kômbô jiane bie ne meñ ! ve jôm ése é mbe abé a zesé, jili éte be nga jiane ne meñ !
- 10 Eyoñ éte ajô Jehova e nga zu be Samuel, a jô na,
- 11 M'ajôban amu me téléya Saül njô bôt ; amu a bulaneya mvus, ntôñan a nga tôñe ma, a nji bo metiñe mam. Ane Samuel a nga yaa ; a yône be Jehova ngum alu.
- 12 Tyé kpwa, ane Samuel a nga kune kôlô si a ke tôbane Saül ; ane be nga kate Samuel na, Saül a nga zu Carmel, ô lô, a nga télé ako'ô ndem mfa'a wé, a yale, a ke ôsu, a lumbu a ke Guilgal.
- 13 Ane Samuel a nga ke be Saül ; a Saül a nga jô nye na, Jehova a bota'ane wo : me boya atiñe Jehova.
- 14 Ane Samuel a nga jô na, Nge nalé, ntate mintômba w'ajaé me melo, a nsumu'u beyôm binyaka m'awôk, bi ne jé ?
- 15 Saül na, Be nga soo bie mfa'a ya Beamalécite : amu bôt be nga nyii mintômba a beyôm binyaka, bi bi nga dañ mvaé, amu b'aye tyi'i bie Jehova Zambe wôé ; ve bi nga jiane bi bivo'ô ne meñ !
- 16 Eyoñ éte Samuel a nga jô Saül na, Tebe'e, me tame kate wo mam Jehova a te jô me alu ya den. Ane a nga jô nye na, Jô'ôk.
- 17 Ane Samuel a nga jô na, A kôsa bo ô mbe tyôtyoé mise môé, ye be nji télé wo ô bo nlô meyoñe ya Israël ? A Jehova a nga wo'ô wo mbon ô bo njô bôte ya Israël ;
- 18 nde fe Jehova a nga lôme wo dulu, a jô na, Kele' jian mbia be bôte bete Beamalécite ne meñ ! a wosane be akekui b'aye mane jañ.
- 19 Ajô te amu jé ô nga bo te wô'ô tyiñe Jehova, ve bo avôle ya sa biôm, a bo mam me ne abé mise me Jehova ?
- 20 Ane Saül a nga jô Samuel na, Ya, me boya tyiñe Jehova mewôk, me keya zen Jehova a nga lôme ma, me sooya fe Agag njô bôte ya Amalék, nalé fe me maneya jiane Beamalécite ne meñ !
- 21 Ve bôt, mbe be nga sa biôm, mintômba a beyôm binyaka, bi bi nga dañ mvaé mfa'a ya biôm bi ne ntiñetane ya jañ, amu b'aye tyi'i bie Jehova Zambe wôé Guilgal.

- 22 Ane Samuel a nga jô na, Ye Jehova a nye'e mimvean b'adi'i nduan a biôm b'atyik, aval ane a nye'e mewô'ô ya tyiñe Jehova ? O lô, mewôk m'adañe biôm b'aty'i mvaé, a ñwô'an w'adañe mevoñe beyôm mintômba.
- 23 Amu melo me ne aval ane abé ya mboane bemvi'i, a ntip nlem ô ne aval ane nkañan ngunemelan a minsek. Amu ô beneya ajô Jehova, nnye fe a beneya wo ô bo njô bôt.
- 24 Ane Saül a nga jô Samuel na, Me boya abé ; amu me tyameya atiñe Jehova, a mejô môé, amu me nga ko bôte woñ, a wô'ô tyiñe jap.
- 25 Ajô te éyoñe ji, m'aye'elane wo na, jamé' abé dam, ô beta kôñelan a ke nsamba wom, nde te m'aye kañe Jehova.
- 26 Ane Samuel a nga jô Saül na, M'aye ke bulan nsamba wôé ; amu ô beneya ajô Jehova, a Jehova a beneya wo ô bo njô bôte ya Israël.
- 27 Eyoñ Samuel a nga kôñelan, a ye'e kôlô, Saül a nga bi nye mfa'a ya ézingi si, je ve nyaé.
- 28 Ane Samuel a nga jô nye na, Jehova a nyabeya wo njôane ya Israël môse wu, a veyo wo mô't a ne wo bebé, nnye ate a dañe wo mvaé.
- 29 Nalé fe na, Ngule ya Israël a ye laa minsos nge jôban ; amu a nji bo mô't, ane a yiane kôñelan.
- 30 Eyoñ éte a nga jô na, Me boya abé : ve m'aye'elane wo na, jibi'i wumu me éyoñe ji mise bemvendé ya bôte bam, a mise me Israël, a beta kôñelan a ke nsamba wom, nde te m'aye kañe Jehova Zambe wôé.
- 31 Nalé Samuel a nga kôñelan a tône Saül ; a Saül a nga kañe Jehova.
- 32 Eyoñ éte Samuel a nga jô na, Za'ane me Agag njô bôte ya Beamalécite nne. Ane Agag a nga zu be nye asu ne njema ! A Agag a nga jô na, Ayôle ya awu e lôteya fo'o.
- 33 Ane Samuel a nga jô na, Aval ane nkpwaté mekône wôé ô maneya li'i binga te bon, aval ete nyua a ye li'i te mon binga été. Ane Samuel a nga sañ Agag afus asu Jehova Guilgal.
- 34 Jam ete e maneya, ane Samuel a nga ke Rama ; a Saül a nga ke nda jé Guibea ya Saül.
- 35 Samuel a nji fe beta ke yene Saül akekui môs a nga wu ; amu Samuel a nga yi Saül : a Jehova a nga jôban vôm a nga télé Saül njô bôte ya Israël.
- 16** 1 Ane Jehova a nga jô Samuel na, W'aye yi Saül ntaa vé, vôm me beneya nye a bo njô bôte ya Israël ? jal'éé nla'a wôé mbon, a ke : m'aye lôme wo be Isaï môte ya Bethléhem ; amu me yeneya njô bôt mfa'a wom be bone bé.
- 2 Ane Samuel a nga jô na, M'aye ke aya ? nge Saül a wô'ô de, a ye wôé ma. Ane Jehova a nga jô na, O kele' étoñ ngal ényaka, a jô na, Me soya tyi'i Jehova biôm.
- 3 Nde ô lo'ene fe Isaï ntyi'ane biôm ôte, a m'aye liti wo jam w'aye bo : w'aye me wo'o nyô m'aye tote wo jôé, mbon.
- 4 Ane Samuel a nga bo ane Jehova a nga jô, a ke Bethléhem. Ane bemvendé ya nlam be nga ke tôbane nye, be fô'ôban, a jô na, Ye w'azu mvo'é?
- 5 Nye na, Mvo'é; m'azu tyi'i Jehova biôm : kômesa'an, mi zu bi ke ntyi'ane biôm. Ane a nga tun Isaï a bo be fam bé, a loene be ntyi'ane biôm ôte.
- 6 A nga bo na, éyoñ be nga mane so, a nga fombô Éliab, a jô na, Nyô a ye wo'oban mbone ya Jehova, nnye a tele fo'o asu dé nyô.
- 7 Ve Jehova a nga jô Samuel na, Te fombô asu dé, nge nté nyôle wé ; amu me beneya nye : amu Jehova a nji yen aval ane mô't a yen; amu mô't a fombô jôm a yen atan, ve Jehova a fombô nlem.
- 8 Ane Isaï a nga loen Abinadab, a lôto nye mise me Samuel. Ane a nga jô na, Sa ke nyô, Jehova a nji tope nye.

- 9 Ane Isaï a nga nyoñe Schamma, a lôte fe nye. Nye na, Sa nyô, Jehova a nji tope nye.
 - 10 Ane Isaï a nga nyoñe bo be fam bé zañbwa, a lôte be mise me Samuel. Ane Samuel a nga jô Isaï na, Jehova a nji tope ba.
 - 11 Nde Samuel a nga jô Isaï na, Ye bone bôé be ne va bese ? Nye na, A li'iya ve nyô a ne mongô, nnye a ba'ale mintômba. Ane Samuel a nga jô Isaï na, Lôme' mô't a ke nyoñe nye ; amu bi aye tabe si ve éyoñ a ye kui va.
 - 12 Ane a nga lôme mô't, a zu nye vôm be nga to. A mbe évele, a to fe abeñ asu, a mvaé ya fombô. Ane Jehova nga jô na, Kôlô'ô si, wokô'ô nye mbon; amu nnye ate nyô.
 - 13 Ane Samuel a nga nyoñ nla'a mbon, a wo'o nye wô zañe bobenyañe bé : ataté mô's ôte a ke ôsu Nsisime Jehova ô nga dañe zu be David ngu. Ane Samuel a nga kôlô si a ke Rama.
 - 14 Ane Nsisime Jehova ô nga kôlô be Saül, a mbia nsisim a so be Jehova a nga ndeñele nye.
 - 15 Ane bebo bisaé be Saül be nga jô nye na, Tame yen, mbia nsisim a so be Zambe a ndeñele wo.
 - 16 Tate wongan a tame tiñeti bebo bisaé bôé éyoñe ji, ba be to be wo, na, be jeñe mô't a ne atyeñe ya bôm éngombé : a ye bo na, éyoñ mbia nsisim a so be Zambe a zuya be wo, a ye bôm a mo mé, a w'aye bo mvo'é.
 - 17 Ane Saül a nga jô bebo bisaé bé na, Jeñane me mô't a yeme bôm mvaé, mi zu nye be ma.
 - 18 Ane mô'te wua ya bendôman a nga yalan a jô na, Tame yen, me nga yen mon Isaï éziñ, mô'te ya Bethléhem, a ne atyeñe ya bôm, a ne fe éwôlô mô't ya ayok, mô'ta bita, a ne fe fe'e nkobô, a abeñe mô't; a Jehova a ne be nye.
 - 19 Ajô te Saül a nga lôm minlôman be Isaï, a jô na, Lôme' me David mone wôé, a ne vôm mintômba mi né.
 - 20 Ane Isaï a nga nyoñ éjakas é be'e mbe'e fembé, a nde'e vin, a mone kabat, a lôme bie Saül mo me David mone wé.
 - 21 Ane David a nga kui be Saül, a tebe asu dé : nde a nga dañe nye'e nye; ane a nga bo mbe'e biôm mewosane wé.
 - 22 Ane Saül a nga lôme tyiñ be Isaï na, M'aye'elane wo ô kañese na, David a tebe' asu dam ; amu a yeneya mvam mise mam.
 - 23 A nga bo na, éyoñ mbia nsisim a so be Zambe a mbe be Saül, David a nga nyoñ éngombé, a bôme je a mo mé : nalé Saül a nga wô'ô mvaé, a bo mvo'é, a mbia nsisim a nga kolô be nye.
-
- 17 1** Bephilistin be nga sulane minsamba mewosane miap mfa'a ya wosan; ane be nga sulane Soco, nnye a ne vôme ya Juda, a vule minkan zañe Soco a Azéka, mfa'a ya Éphès-Dammim.
 - 2 Ane Saül ba be bôte ya Israël be nga sulane fe, a vule minkan mbi'ili ya Éla, a kôm bité ya wosane Bephilistin.
 - 3 Bephilistin be nga tele nkôl mfa'a wua, Israël ke a tele nkôl mfa'a mbok, mbi'ili ô to be zañ.
 - 4 Ane mbene mô't ô nga kôlô si minkane Bephilistin, ô to jôé na, Goliath, mô'te ya Gath, a to nté menyí'i me mo mesaman a étun.
 - 5 A nga be'e afô'ôlô mvot nlô, a be'e fe éwoman étyé nyô; éwoman éte é mbe adit abima besicle be mvot betoyini betan.
 - 6 A nga be'e bisolé mimbiene ya mvot mebo, a étun akoñe ya mvot é nga tyele fe zañe bitu.

- 7 A ntyen akoñe wé ô mbe abima mboñe ya éfat ntiñe bindelé; asu akoñ ebien e mbe adit abima besicle be étyé mintete misaman : a mbe'é ébene wé a nga tele nye ôsu.
- 8 Ane a nga tebe a loene minsamba mewosan ya Israël, a jô be na, Amu jé mi zuya kôm bité mewosan ? ke ma me ne mone Philistin, mi ke bebo bisaé be Saül ? tobane mô't mfa'a wônan, a zu sis vôm me to.
- 9 Nge ane ngule ya wosane ma, a wôé ma, wôna bi aye bo mia bebo bisaé; ve nge ma m'aye dañe nye, a wôé nye, mi aye bo bebo bisaé bangan, a bo bia bisaé.
- 10 Ane mone Philistin ate a nga jô na, M'abiasé minsamba mewosane ya Israël môse wu, va'ane me mô't, bia nye bi wosa'an.
- 11 Eyoñ Saül ba be bôte bese ya Israël be nga wô'ô mejô me mone Philistin mete, be nga bo ate'e minlem, a ko woñ abui.
- 12 David a mbe mone ya mon Éphratien nyô, môte ya Bethléhem a to jôé na, Isaï, a mbe bo be fam mwom : mô't ate a mbe nnôme mô't melu Saül a nga to, nya nnôme mô'tô bôt été.
- 13 Mintôle mi bo be fam mi Isaï mila mi nga mane tôñe Saül mfa'a ya bita : bo be fam bé bete bela be nga ke bita be mbe môé na, Éliab ntô, a mvetane jé Abinadab, a nyô lale Schamma.
- 14 David nnye a mbe mongô; a mintôle mila ya ôsu mi nga tôñe Saül.
- 15 David a nga bo a ndeñe' zañe ya akôlô be Saül a ke ve mintômba mi ésa bidi Bethléhem.
- 16 Ane mone Philistin ate a nga bo akui' bébé mam me tyé a mam me ngô'é, a liti nyô tañe melu mewôm menyin.
- 17 Ane Isaï a nga jô David mone wé na, Tame nyoñ nkoé ñyañane fône wu mfa'a ya bobenyoñ, a mimane mi fembé awôme mi, a ji'a ke liti bie minkan be bobenyoñ;
- 18 nalé fe ô ke ve évete ya nsamba toyini wop befromage ba awom, a yen ane bobenyoñ be né, a nyoñ ndem éziñ be be.
- 19 Nde ba be Saül, a bôte bese ya Israël, be nga to mbi'ili ya Éla, be wosa'ane Bephilistin.
- 20 Ane David a nga kune kôlô si mam me tyé, a li'i mintômba be mba'ale, a nyoñe biôm a ke, aval ane Isaï a nga tiñeti nye; ane a nga kui vôm bewagon be nga to, éyoñ éte nsamba mewosan w'ake mewosan ô nga yôtane bita.
- 21 Ane Israël ba be Bephilistin be nga kôm bité mewosan, nsamba wua li, wu mbo'o li.
- 22 Ane David a nga li'i biôm bié mo me mba'ale mimbe'e, a mate a ke vôm bewosan be nga to, a batane bobenyañe bé.
- 23 Ba be be be kobô'ô, a teme na, mbene mô't ô nga zu, mone Philistin ya Gath ate, a to jôé na Goliath, aso'o minnoñe mewosane ya Bephilistin, a kobô avale mejô a nga bo a kobô'ô : ane David a nga wô'ô me.
- 24 Bôte bese ya Israël, éyoñ be nga yene mô't ate, be nga mate nye, a dañe ko woñ.
- 25 Ane bôte ya Israël be nga jô na, Ye mi yeneya mô't a soya nyô ? a soya fo'o na a biasé Israël : a ye bo na, mô't a ye wôé nye, njô bôt a ye ve nye akum abui, a ve fe nye ngo jé, a télé nda bôte ya ésa wé beti Israël été.
- 26 Ane David a nga kobô befam be nga tele nye bébé, a sili na, Za jôm b'aye bo mô't a ye wôé mone Philistin nyô, a vaa Israël ôsone nyô ? amu mone Philistin a ne te ntyi'ane atyele nyô, a ne ne za, a yiane biasé minsamba mewosane ya vevea Zambe ?
- 27 Ane bôt be nga yalane nye avale di, a jô na, Ana b'aye bo mô't a ye wôé nye.

- 28 Éliab ntôle monyañe wé a nga wô'ô éyoñ a nga kobô befam bete; nde Éliab a nga yaa David, ane a nga jô na, O soya amu jé ? ô li'ya ayôm mintômba te fé été a za ? M'ayem mebune môé, a ézezame ya nleme wôé; amu w'ate zu na w'aye yene mewosan.
- 29 Ane David a nga jô na, Me boya za jômô ? Ye éfia é nji bo ?
- 30 Ane a nga vaa asu be nye a kôñelan be mô't mfe, a kobô nye avale mejô da : a bôt be nga yalane fe nye avale ya ôsu.
- 31 Eyoñ be nga wô'ô mejô David a nga kobô, be nga kañete me asu Saül; ane a nga bañete nye.
- 32 Ane David a nga jô Saül na, Nleme mô't ô nji yiane bo atek, amu ajô mô't ate; mbo ésaé wôé a ye ke wosane mone Philistin ate.
- 33 Ane Saül a nga jô David na, O se ngule ya ke be mone Philistin ate a wosane nye; amu ô ngenan ve ndôman, ve nnye a nto mô'ta mewosan a so mongô.
- 34 Ane David a nga jô Saül na, Mbo ésaé wôé a nga to a ba'ale mintômba mi ésa; éyoñ ñbweñbwem nge ours é nga zu a bi mon ntômba ya mbam,
- 35 me nga ke tône je, a bibi je, a vaa nye anyu dé; éyoñ é nga bo me ayok, me nga bi je ôbese ze, a bibi je, a wôé je.
- 36 Mbo ésaé wôé a nga wôé ñbweñbwem ba ours bibaane : a mone Philistin a ne te ntyi'ane atyle nyô, a ye bo ane jia ya été, vôm a nga bisaé minsamba mewosane ya vevea Zambe.
- 37 Ane David a nga jô na, Jehova a nga nyii me akul ñbweñbwem, a akul ours, nnye fe a ye nyii me mo me mone Philistin nyô. Nalé Saül a nga jô David na, Kelek, a Jehova a ye tabe be wo.
- 38 Ane Saül a nga jalé David ngômesane jé, a beté nye afô'ôlô mvot nlô, a jalé fe nye éwoman étyé.
- 39 Ane David a nga tiñeti nkpwaté mekône wé ngômesane yôp, a ve'ele ke; amu a ngenan te ve'ele bi wô. Ane David a nga jô Saül na, Me se ngule ya ke a biôm bi; amu me nji ve'ele bie. Ane David a nga vaa bie nyô.
- 40 Ane a nga bi ntume wé mo, a tope bikôkone meko'ô bitan ô'tôn, a futi bie mfe'e mba'ale mintômba été a nga bili, ñwô ô mbe ékpwaé jé; a bili fe toloo mo : ane a nga ke mone Philistin ate bebé.
- 41 Ane mone Philistin ate a nga zu a subu David bebé; mô't a nga be'e nye ében a kele' nye ôsu.
- 42 Eyoñ mone Philistin a nga ke a fombô, a yene David, a nga biasé nye; amu a mbe ve ndôman, a to évele, a abeñ asu.
- 43 Ane mone Philistin ate a nga jô David na, Ye me ne mvu, ane w'azu be ma a mintum ? Ane mone Philistin ate a nga yo'é David mfa'a ya bezambe bé.
- 44 Ane mone Philistin ate a nga jô David na, Za'a me ne nné, a m'aye ve anone ya yôp, a betit ya fé, minsône miôé.
- 45 Eyoñ éte David a nga jô mone Philistin na, Wo w'azu be ma a nkpwaté mekôn, a beta akoñ, a étun akoñ : ve ma m'azu be wo a jôé Jehova ya minsamba mewosan, Zambe ya minsamba mewosane ya Israël, nyô ô biaséya.
- 46 Môse wu ñwô Jehova a ye ve wo mo mam; a m'aye wôé wo, a vaa wo nlô; m'aye ve fe anone ya yôp, a betite ya fé ya si nyô, mimbime ya nsamba Bephilistin môse wu; ndemben si nyô ése j'aye yeme na, Zambe a to Israël été,
- 47 a ngum nsamba wu w'aye fe yeme na, Jehova a ne te nyii bôt a minkpwaté mekôn a mekoñ : amu mewosan me ne jôme Jehova, nnye fe a ye ve mia mo mangan.
- 48 A nga bo na, éyoñ mone Philistin ate a nga kôlô si, a zu a subu ane aye tôbane David, David a nga mate, a ke mbil ôsu mfa'a ya nsamba mewosan ô nga to, a ke tôbane mone Philistin ate.

- 49 Ane David a nga la'ate wo mfe' été, a tô'é akok, a wua de, a lume de mone Philistin ate mvom asu, ane a nga ku si bubutu.
- 50 Nalé ate David a nga dañe mone Philistin ate a toloo a akok, a lume mone Philistin ate, a wôé fe nye; ve David a nji bi nkpwaté mekône mo.
- 51 Ane David a nga ke mbi, a tebe mone Philistin yôp, a nyoñ nkpwaté wé, a té wô abam, a wôé nye, a tyi'i nye nlô a wô. Eyoñ Bephilistin be nga yene na, mbene môte wop ô wuya, ane be nga tup.
- 52 Ane bôte ya Israël a ba ya Juda be nga kôlô si, a yôtan, a titane Bephilistin, akekui w'akui Gaï, akui fe mimbé mi aka'a ya Ékron. A fefeñe ya Bephilistin é nga ke j'aku zen j'ake Schaaraïm, akui fe Gath a Ékron.
- 53 Ane bone be Israël be nga bulan mfa'a be nga titane Bephilistin, a sa minkane miap.
- 54 Ane David a nga nyoñ nlô mone Philistin ate, a ke wô Jérusalem; ve a nga naan ngômesan étyé jé nda éndelé jé été.
- 55 Eyoñ Saül a nga yene David a kele'e wosane mone Philistin, a nga jô Abner, évet nsamba mewosane na, A Abner, ndômane nyô é ne mone za? Abner na, Ane nsisime wôé ô vee, A njô bôt, me te yem.
- 56 Ane njô bôt a nga jô na, Tame ke w'asili na, éndôndoñe mongô éte é ne mone za ?
- 57 Eyoñ David a nga bulan ñwôan a nga wôé mone Philistin ate, Abner a nga nyoñe nye, a ke nye asu be Saül, a bili nlô mone Philistin ate mo.
- 58 Ane Saül a nga jô nye na, A ndômane mô, ô ne mone za? Ane David a nga yalane na, Me ne mon mbo ésaé wôé Isaï, môte ya Bethléhem.

- 18** 1 A nga bo na, éyoñ a nga mane kobô Saül, nleme Jonathan ô nga tiñetan a nleme David, a Jonathan a nga nye'e nye aval ane nleme wé émien.
- 2 Môs ôte Saül a nga nyoñe nye, te fe beta su'u nye a ke ja dé nda ésa wé.
- 3 Ane Jonathan ba David be nga tiñeti ñbwa, amu a nga nye'e nye aval ane nleme wé émien.
- 4 Ane Jonathan a nga soté beta éwoman a nga to nye nyô, a ve nye David, a ngômesan jé, ja'an nkpwaté mekôn, a élaé, a ases.
- 5 Ane David a nga ke vôm ase Saül a nga lôme nye, a bo mam mé a fek : ane Saül a nga télé nye a jô bôte ya mewosan, jam ete ve bo mvaé mise me bôte bese, a mise bebo bisaé be Saül fe.
- 6 A nga bo na, éyoñ be nga so, abulan David a nga bulan mfa'a nga wôé mone Philistin ate, binga be nga zu tôban njô bôt Saül, be so'o minlam mise ya Israël, be yi'a bia a jem, be bili fe mengom, a mevak, a biôm b'abôm.
- 7 Ane binga be nga yia bia a ke b'akañese éyoñ be nga bôme biôm, a jô na, Saül a wôéya betoyini bé,
A David mewôm betoyini mé.
- 8 Ane Saül a nga dañe yaa, ane a nga wô'ô njôane ôte abé; ane a nga jô na, Be lañeya David mewôm betoyini, a ma be lañeya ve betoyini : za jam afe a ne ngule ya bi ve njôane bôt ?
- 9 Ane Saül a nga fombô David mbia be mis ataté môs ôte a ke ôsu.
- 10 A nga bo na, tyé kpwa, mbia nsisim a so be Zambe a nga zu be Saül ngu, ane a nga kulu mejô nda jé été : a David a nga bôm éngombé a mo, aval ane a nga bo abo'o melu mese. Saül a nga bili akoñe mo;
- 11 ane Saül a nga wua akoñ ete; amu a nga jô na, M'aye tulane David, a lat a mfin. Ane David a nga selane biyoñe bibaé vôm a nga to.
- 12 Ane Saül a nga ko David woñ, amu Jehova a nga to be nye, amu a kôlôya fe be Saül.

- 13 Ajô te Saül a nga vaa nye be émien, a télé nye évete jé ya toyina bewosan; ane a nga bo a kelek, a bula'an, mise me bôt.
- 14 Ane David a nga bo mam mé a fek mezene mese a nga wulu; a Jehova a nga to be nye.
- 15 Eyoñ Saül a nga yene na, a nga dañe bo mam mé a fek, a nga tabe nye ntye.
- 16 Ve Israël ase a Juda be nga nye'e David; amu a nga bo a kelek, a bula'an, mise map.
- 17 Ane Saül a nga jô David na, Tame yen, ntôl ngone wom Mérab, ñwô ôte m'aye ve wo, ô luk : ve jame da, ô bo' ayo' ajô dam, a bo mewosane me Jehova. Amu Saül a nga jô na, Wo wom ô bo'o te nambe nye, ve wo ya Bephilistin ô tame kui be nye.
- 18 Ane David a nga jô Saül na, Me ne za, ényiñe jam ke jé, nge nda bôt ésa wom é ne jé Israël été, ane me ne bo nnômengon njô bôt ?
- 19 Ve a nga bo na, melu be nga yiane ve David Mérab, ngone Saül, be nga viane ve nye Adriel môte ya Mehola, a luk.
- 20 Nde Mical, ngone Saül, a nga diñe David : ane be nga kate Saül, nye ve nye'e jam ete.
- 21 Ane Saül a nga jô na, M'aye ve nye nye, a bo ôlam be nye, ajô te wo ya Bephilistin w'aye sengane nye. Nde te Saül a nga jô David na, Môse wu w'aye beta bo nnômengone wom, éyoñe baa.
- 22 Ane Saül a nga ve bebo bisaé bé atiñe na, La'ane David minlañ asoé, mi jô'ô na, Tame yen, njô bôt a yene wo mvaé, a bebo bisaé bé bese b'anye'e wo : ajô te bo'o nnômegone njô bôt.
- 23 Ane bebo bisaé be Saül be nga kobô mejô mete melo me David. Ane David a nga jô na, Ye mi lô jame ya bo nnômengon njô bôt e ne ngelé jam, vôm me ne nzôzoé mô, a te duma ?
- 24 Ane bebo bisaé be Saül be nga kate nye na, Aval ete nde David a kobô.
- 25 Ane Saül a nga jô na, Avale di nde mi aye jô David na, Njô bôt a nji kômbô nsuba, ve bikôp metyele ya Bephilistin ntet, nalé a ye kunebane be besiñe be njô bôt. Nalé Saül a nga bôndé fe'e na, David a ye wu mo Bephilistin.
- 26 Eyoñ bebo bisaé bé be nga kate David mejô mete, David a nga yene fo'o mvaé ya bo nnômengon njô bôt. Melu ya été me ngenan te man;
- 27 ane David ba be bôte bé be nga kôlô si a ke, a wôé befam mintete mibaé be Bephilistin; ane David a nga soo bikôp metyele biap, ane be nga ve bie njô bôt ngume tañ ôse, nde tek a ye bo nnômgon njô bôt. Ane Saül a nga ve nye Mical ngo jé, a luk.
- 28 Ane Saül a nga yen, a yeme na, Jehova a to be David; a Mical, ngone Saül, a nga diñe nye.
- 29 Nde Saül a nga dañedañe ko David woñ; a Saül a nga bo nsiñe David melu mese.
- 30 Melu mete bivete Bephilistin bi nga kôlô si : nde a nga bo na, éyoñ ése bi nga kôlô si, David a nga bo mam mé a fek, a dañe bebo bisaé bese ya Saül; ajô te jôé dé é nga wum.
- 19** 1 Ane Saül a nga kobô Jonathan mone wé, a bebo bisaé bé bese na, b'ayiane wôé David. Ve Jonathan, mone Saül, a nga dañe yene mvaé be David.
- 2 Ane Jonathan a nga kate David na, Saül, ésa wom, a kômbô wôé wo : ajô te m'aye'elane wo na, ô tabe'e ntye mam me tyé, a tabe vôm ô ne asoé, a sobô :
- 3 a ma m'aye ke tebe fefel ésa wom afup été vôm ô né, a m'aye laan ésa wom minlañ ajô dôé; nge me yene jam, m'aye kate wo.

- 4 Ane Jonathan a nga kobô Saül esa wé mvaé ajô David, a jô nye na, Njô bôt a nji yiane bo mbo ésaé wé David abé; amu a nji bo wo abé, nalé fe amu mimboane mié mi mbe étua mvaé mfa'a wôé :
- 5 amu a nga ju ényiñe jé, a wôé mone Philistin ate, nalé Jehova a nga bo beta ndañan mfa'a ya Israël ase : womien ô nga yen, a vak; amu jé w'aye viane bo metyi me ne te bijô abé, a wôé David te ngum étom ?
- 6 Ane Saül a nga vô'ôlô tyiñe Jonathan : ane Saül a nga kane ngana na, Ane Jehova a vee, b'aye ke wôé nye.
- 7 Nde Jonathan a nga loene David, a Jonathan a nga liti nye mam mete mese. Ane Jonathan a nga zu David be Saül, ane a nga beta tabe be nye ane a nga bo a tabe'e.
- 8 Bita bi nga beta boban : ane David a nga kôlô si, a ke wosane Bephilistin, a wôé be mbia ñwôan; ane be nga tupe mimbil asu dé.
- 9 Ane mbia nsisim a so be Jehova a nga zu be Saül, éyoñ a nga to si nda jé, a bili akoñe mo; David ke a bôme' éngombé a mo mé.
- 10 Ane Saül a nga kômbô tulane David akoñ a lat a mfin, ve a nga wondô vôm Saül da nga to, nye ve viane bem akoñ mfin : ane David a nga tup, a kôlô alu te.
- 11 Ane Saül a nga lôme bôt nda David, be mombô nye na, be wôé nye mam me tyé : nde Mical, nga David, a nga kate nye na, Nge ô bo te nyii womien alu di, akiti b'aye wôé wo.
- 12 Nalé ate Mical a nga suu David si mfa'a ya mon mbé : ane a nga kôlô a tup, ve nyiñ.
- 13 Ane Mical a nga nyoñe théraphim, a bôé nye énoñ, a futi nye ébonga mimvote bikela nlô si, a buti nye bindelé bi énoñ.
- 14 Eyoñ Saül a nga lôme bôt be ke bi David, a nga jô na, A kon.
- 15 Ane Saül a nga lôme bôt be ke yene David a mis, a jô na, Be za'a me nye a énoñ ése, me wôé nye.
- 16 Eyoñ minlôman mi nga nyin, a zu koé na, théraphim ate a bo énoñ, ébônga mimvote bikela é jô'ô nlô si.
- 17 Ane Saül a nga jô Mical na, Amu jé w'ate du'u me ana, a suu nsiñe wom, nalé a tubeya ? Nde Mical a nga yalane Saül na, A te jô me na, Jôké'é ma me ke; amu jé m'ayiane wôé wo?
- 18 Nalé ate David a nga tup, a nyiñ, a ke be Samuel Rama, a kate nye mam mese Saül a nga bo nye. Ane ba Samuel be nga ke tabe Najoth.
- 19 Ane be nga kate Saül foé na, Tame yen, David a nto Najoth mfa'a ya Rama.
- 20 Ane Saül a nga lôme bôt be ke bi David : éyoñ be nga yen nsamba bekulu mejô be kulu'u mejô, Samuel ke a tele ane nlô ya été, ane Nsisme Zambe ô nga kui be minlômane mi Saül, mi fe ve kuli mejô.
- 21 Eyoñ be nga kate Saül foé éte, a nga beta lôm minlômane mife, mi fe ve kulu mejô. Ane Saül a nga beta lôm minlôman alôme lale, mi fe ve kulu mejô.
- 22 Nde émiene fe a nga ke Rama, a kui beta anjeñ a ne Sécou : ane a nga sili na, Samuel ba David be ne vé ? Môt éziñe na, Tame yen, be ne Najoth mfa'a ya Rama.
- 23 Ane a nga ke Najoth wôé, mfa'a ya Rama : ane Nsime Zambe ô nga kui fe be nye, ane a nga ke ôsu, a kulu'u mejô, akekui a nga kui Najoth mfa'a ya Rama.
- 24 Nnye fe a nga vaa ngômesan, a kulu fe mejô asu Samuel, a bômbô soé si ngume môs ôte, a ngum alu ôte. Ajô te be wô'ô jô na, Ye Saül fe a nto nsamba bekulu mejô ?

- 20** 1 Ane David a nga tup Najoth, mfa'a ya Rama, a ke be Jonathan, a jô na, Me boya jé ? étome jam é ne jé ? abé dam é ne jé mise me éso, ane a jeñ ényiñe jam ?
- 2 Ane a nga jô nye na, Te ke bebé; w'ayeke wu : tame yen, ésa wom a ne te bo jam, to di e ne anen, to di e ne tyôtyoé, ve a tame liti me de; ésa wom a yiane beta solé me jame di amu jé ? e nji bo nalé.
- 3 Ane David a nga tu'a jô nya njôane na, Eso a yeme fo'o na me nga yene mvam mise môé; nde a jô na, Jonathan a bo'o te yeme jame di, a za wô'ôlun : ve m'abele fo'o na, ane Jehova a vee, ane nleme wôé fe ô vee, zañe bia awu, é ne ve abo da.
- 4 Eyoñ éte Jonathan a nga jô David na, Jam ese nleme wôé w'akômbô, m'aye fo'o bo wo de.
- 5 Ane David a nga jô Jonathan na, Tame yen, akiti mféfé ngon w'aye té, a me nji yiane jemban ndian bidi be njô bôt : ve tame jô'é ma, me ke sobô fé akekui mam me ngô'é ya môse lale.
- 6 Nge éso a jeñe ma, ô jô'ô na, David a nga tu'a ja'é me ngule ya ke mbil nleme wé Bethléhem; amu ntyi'ane betit ô wô'ô bo mbu ôse mfa'a ya nda bôte jé ése ô ne wôé.
- 7 Nge a ye jô na, Mvo'é; wona mbo ésaé wôé a ye yen mvo'é : ve nga a ye yaa, vôm ate ô yeme'e na, a tyi'iya na a ye bo abé.
- 8 Ajô te liti'i mbo ésaé wôé mvam; amu ô maneya bo élate ya Jehova zañe mia mbo ésaé wôé : ve nge étom é ne be ma, womien wôé' ma; amu w'ayiane beta ke me be éso amu jé ?
- 9 Ane Jonathan a nga jô na, Jam ete e bo'o te ke bebé be wo; amu nge me yeme na, ésa wom a tyi'iya na, abé d'aye zu be wo, ye me ne bo te kate wo de ?
- 10 Eyoñ éte David a nga jô Jonathan na, Za a ye kate me foé, nge ndô'ôto éso a ye yalane wo ayok ?
- 11 Ane Jonathan a nga jô David na, Za'a bi ke fé. Ane be nga ke fé bebaane.
- 12 Ane Jonathan a nga jô David na, Jehova, Zambe ya Israël, a bo'o ngaa : éyoñ m'aye mane soñ ésa wom minlañ akiti ava, nge ôjan, nge mvaé j'aye bo mfa'a ya be David, ye m'aye bo te lôme wo foé éyoñ éte, a liti wo je ?
- 13 Jehova a bo'o Jonathan aval ete, a jam afe d'adañ, nge ésa wôm a ye nye'e a bo'o wo abé, nge me bo te liti wo jam ete, a suu wo ô ke mvo'é : a Jehova a tabe'e be wo, aval ane a nga to be ésa wom.
- 14 Nalé fe na, sa nté me vee étam ñwô w'aye liti me mvame Jehova, me bo te wu;
- 15 ve ô bo'o fe te tyi'i mvame jôé nné be nda bôte jam nnôm éto; momo, ja'an éyoñ Jehova a maneya tyi'i besiñe be David, mô't ase ya été, si se nyô.
- 16 Nalé Jonathan ba nda bôte David be nga bo élat, a jô na, Jehova a ye sili jame di mo besiñe be David.
- 17 Ane Jonathan a nga tindi David a beta tiñeti, amu nye'an a nga nye'e nye; amu a nga nye'e nye aval ane a nye'e nleme wé émien.
- 18 Jonathan a nga jô fe nye na, Akiti mféfé ngon w'aye té : a b'aye jeñe wo, amu éto jôé j'aye bo zesé.
- 19 Eyoñ w'aye mane yange melu mela, ô ji'a sis, a ke vôm ô nga sobô éyoñ jam avo' e nga bo, a w'aye tabe mfôm ako'o Ézel.
- 20 A m'aye wua mekoñe me élaé mela fefele ya été, aval ane m'awua éve' éziñ.
- 21 Nde m'aye lôme mongô, a jô na, Kele'e jeñe mekoñ. Nge m'aye jô mongô ate na, Tame yen, mekoñ me ne wo mfa'a ya nne ; wôna nyoñe' me, ô zu ; amu mvo'é e boya mfa'a wôé, te fe abé, ane Jehova a vee.
- 22 Ve nge m'aye jô mongô avale di na, Tame yen, mekoñ me ne wo mfa'a ya yat ; wôna kele' mfa'a w'ake ; amu Jehova a lômeyaya wo na, ô ke.
- 23 A mfa'a ya jam bia wo bi ate kobô, ô lô, Jehova a ne bia wo zañ nnôm éto.

- 24 Nalé David a nga ke sobô fé : éyoñ mfefé ngon ô nga té, njô bôt a nga tabe si a di bidi.
- 25 Njô bôt a nga tabe éto jé, aval ane biyoñe bivok, éto é nga latan mfin ; Jonathan a nga tebe tetele, a Abner a nga tabe si fefele Saül : ve éto David é mbe zesé.
- 26 A kôsa bo nalé, Saül a nji kobô jam môs ôte : amu a nga buni na, Jam éziñ é boya nye, a nji bo mfuban ; a ne fo'o na, a nji bo mfuban.
- 27 A nga bo na, éyoñ éte mfefé ngon ô téya alu da, môs ôte ô mbe môse baa, éto David é mbe zesé : ane Saül a nga jô Jonathan mone wé na, Amu jé mon Isai a bene zu ndian, to angô'é, to den ?
- 28 Ane Jonathan a nga yalane Saül na, David a nga tu'a ja'é me ngule ya ke Bethléhem :
- 29 a nga jô na, M'aye'elane wo ô suu ma; amu nda bôte jangon j'atyi'i biôm nlam ; a mojañ a nga tiñeti me na, me bo été : éyoñe ji, nge me yeneya mvam mise môé, m'aye'elane wo na, su'u ma me ke yene bobejañ. Jam ete nde a bo te tabe de tawôlô njô bôt.
- 30 Ane Saül a nga yaa Jonathan, ane a nga jô nye na, Wo mon mbia minga a ne melo, ye me nji yeme na, ô tobeya mon Isai a ve womien ôson, a ve fe nyua ôsone ya nsoé nyô.
- 31 Amu nté mon Isai a ye tabe si nyô, w'aye bo te nyoñ éto, nge ngule jôé ya jôô bôt. Ajô te lôme' bôt éyoñe ji, be ke nyoñe me nye, amu a ye fo'o wu.
- 32 Ane Jonathan a nga yalane Saül ésa wé, a jô na, B'ayiane wôé nye amu jé ? A nga bo jé ?
- 33 Ane Saül a nga wua nye akoñ, aye'e lume nye ; nde te Jonathan a nga yeme na, ésa wé a maneya tyi'i na, a ye wôé David.
- 34 Nalé ate Jonathan a nga kôlô si vôm a nga to tawôlô, a dañe yaa, ane a nga bo te di bidi môse baa ya ngon éte ; amu a nga wô' ôlun ajô David, amu ésa wé a nga ve nye ôson.
- 35 A nga bo na, mam me tyé, Jonathan a nga ke fé, éyoñe ya ba David be nga tiñeti, ba ôyôme mongô.
- 36 Ane a nga jô mongô wé na, Kele' mbi, ô ke jeñ mekoñ m'awua. Eyoñ mongô ate a nga ke mbi, a nga wua nye akoñ mfa'a ya yat.
- 37 Eyoñ mongô a nga kui vôm akoñ Jonathan a nga wua e nga ku, Jonathan a nga loene mongô ate mvus, a jô na, Ye akoñ e nji bo wo ôsu ?
- 38 Ane Jonathan a nga beta loene mongô ate mvuse na, Bo' avô, mate'e, te tebe. Ane mongô Jonathan a nga to'é mekoñ, a zu be ésa wé.
- 39 Mongô a nji ke yeme jam : ve Jonathan ba David étam be nga yem ajô te.
- 40 Ane Jonathan a nga kee mongô biôm bié, a jô nye na, Kele' w'abe'e bie nlam.
- 41 Eyoñ mongô ate a keya, David a nga kôlô si vôm a nga to mfa'a ya sud, a buti asu si, a kumbu fe si mekumbu mela : ane be nga latane menyu, a yi bebaane, akekui David a nga dañ.
- 42 Ane Jonathan a nga jô David na, Kele' mvo'é, amu bi maneya tiñeti bia bebaane a jôe Jehova na, Jehova a ye tabe zañe bia wo, a zañ mvoñe bôte jam a mvoñe bôte jôé, nnôm éto. Ane a nga kôlô si a ke : a Jonathan a nga ke nlam.
- 21** 1 David a nga kui Nob be Achimélec prêtre : ane Achimélec a nga zu tobane David, a fôô ba'an, a jô nye na, Amu jé ô ne étam, te ke môt nsamba wôé ?
- 2 Ane David a nga jô Achimélec prêtre na, Njô bôt a nga tiñeti me jam, ane a nga jô me na, Te me'ete na, môt a ye yeme jam m'alôme wo, nge jam me tiñetiya wo : nde me nga tiñeti bendôman be ke vôm éziñ.
- 3 Ajô te éyoñe ji, ô bili za jômô mo, va'a me mimamane mi fembé mitane mo, nge jôm ése é né.

- 4 Ane prêtre ate a nga yalan David, a jô na, Zesé fembé é nji bo mo mam, ve fembé ya étyi, nje é né ; ve nge bendôman be nga kame bebien mfa'a ya binga.
 - 5 Ane David a nga yalane prêtre ate, a jô nye na, E ne fo'o na, be nga kame bia binga bébé melu melale ma ; éyoñ me nga kôlô, biôm bendôman b'afuti bidi bi mbe mimfuban, a kôsa bo dulu e mbe ve zesé dulu ; ngumane ke môse wu biôm biap bi aye bo mimfuban ?
 - 6 Nde te prêtre a nga ve nye fembé ya étyi ; amu fembé fe é nji bo wôé ve fembé ya nlitan, nje é nga nyoñeban asu Jehova, mfa'a ya ve fembé fe é ne ayôñ môs b'avaa je.
 - 7 Môt éziñe ya bebo bisaé be Saül a mbe wôé môs ôte, dulu é nga bu'u nye amu jam éziñ asu Jehova ; a to jôé na Doëg, mon Édomite, évete beba'ale biyem be ne be Saül.
 - 8 Ane David a nga jô Achimélec na, Ye ô nji bi akoñ nge nkpwaté mekône va mo môé ? amu me nji soo to nkpwaté mekône wom, to biôm mewosane biam, amu jam njô bôt e nga tindi avô.
 - 9 Ane prêtre a nga jô na, Nkpwaté mekône Goliath, mone Philistin, nyô ô nga wôé mbi'ili ya éla, ô ne va ndutan éndelé été mvus éphod : nge w'aye nyoñe wô, nyoñôk ; amu mfe ô nji bo va ve wô. Ane David a nga jô na, Mfe ô nji bo aval ete, va'a me wô.
 - 10 Ane David a nga kôlô si, a tupe môs ôte amu a nga ko Saül woñ, a ke be Akisch njô bôte ya Gath.
 - 11 Ane bebo bisaé be Akisch be nga jô nye na, Ke David njô bôte ya si nnye nyô ? ye be nji ke b'ayia bia mebôk ajô dé, a jô na,
Saül a wôéya betoyini bé ,
A David mewôm betoyini mé ?
 - 12 Ane David a nga b'ale mejô mete nlem, a dañe ko Akisch njô bôte ya Gath woñ.
 - 13 Ane a nga kôñelane mimboane mié mise map, a veñe na, a ne nso' étyi mo map, a ke a tili beta be biôm biyombé ya mbé akak, a sôé mendem m'ake m'alene ze.
 - 14 Eyoñ éte Akisch a nga jô bebo bisaé bé na, Tama yenan, môt ate a ne nso' étyi; mi zuya me nye amu jé ?
 - 15 Ye m'ajeñe beso' étyi, ane mi zuya môte nyô, a bo mam me akut vôm me to ? ye môte nyô a ye zu nda jam?
-
- 22** 1 Ajô te David a nga kôlô vôm ate, a tup a ke mbas ako'o ya Adullam : éyoñ bobenyañe bé ba be bôte bese ya nda ésa be nga wô'ô jam ete, be nga sis a ke wôé vôm a nga to.
 - 2 A môt ase a nga yen njuk, a môt ase a nga bili mvôla, a môt ase a nga wô' ôlun nlem, be nga sulane be nye; ane a nga bo évete jap : befam be nga to be nye bébé mintete minyin.
 - 3 Ane David a nga kôlô vôm ate a ke Mitspé mfa'a ya Moab : ane a nga jô njô bôt ya Moab na, M'aye'elane wo ô kañese na, tate ba nane be zu tabe be wo, akekui m'aye yeme jam Zambe a ye bo ma.
 - 4 Nalé a nga zu télé be asu njô bôte ya Moab : ba be be be nga tabe nté ôse David a nga to ôlem.
 - 5 Ane Gad nkulu mejô a nga jô David na, Te tabe ôlem; kôlô'ô, a ke si ya Juda. Eyoñ éte David a nga kôlô, a ke afane Héreth.
 - 6 Ane Saül a nga wô'ô na, David a yenéya, ba be bôt be nga to nsamba wé : Saül a nga to si Guibea, élé ya tamarisc si é ne Rama, a bili akoñe dé mo, a bebo bisaé bé bese be tele nye mbôma'ane.

- 7 Ane Saül a nga jô bebo bisaé be be nga tele nye mbôma'ane na, Vô'ôla'an, mia Bebenjamite; ye mon Isaï a ye ve mô't ase ya be mia mefupe bidi a mefupe mindik, ye nnye a ye télé mia bese bivete ya betoyini, a bivete ya mintet,
- 8 vôm mia bese mi maneya bôndé fe'e ya tebe me ngame yat, te ke mô't a liti me éyoñ mone wom ba mon Isaï b'abo élat, a te ke mô'te ya be mia a wô'ô me éngôngo, nge liti me na, mone wom a maneya soñ mbo ésaé wom a sengane ma, a yabe ma, ane é ne mô'se wu ?
- 9 Eyoñ éte Doëg, mon Édomite, ba be bebo bisaé be Saül be tele, a nga yalan a jô na, Me nga yene mon Isaï a za'a Nob be Achimélec, mon Achithub.
- 10 Nnye ate a nga sili Jehova ajô dé, a ve nye bidi, a ve fe nye nkpwaté mekône Goliath mone Philistin.
- 11 Eyoñ éte njô bôt a nga lôme bôt be ke loen Achimélec prêtre, mon Achitub, ba be bôte bese ya nda ésa wé, beprêtre be nga to Nob : ane be nga zu be njô bôt bese.
- 12 Ane Saül a nga jô na, Tame vô'ôlô, wo mon Achithub. Ane a nga yalane na, Me nyô, A tate wom.
- 13 Ane Saül a nga jô nye na, Amu jé mi maneya bôndé fe'e ya tebe me ngame yat, mia mon Isaï, vôm ô nga ve nye fembé, a nkpwaté mekôn, a sili fe Zambe ajô dé, ane a ye kôlô si a sengane ma, a yabe ma, ane e né mô'se wu ?
- 14 Nde Achimélec a nga yalan njô bôt, a jô na, Bebo bisaé bôt bese, za a ne zôsô aval ane David, nyô a ne nnômengon njô bôt a nyô a wô'ô nyoñeban mbôndane fe'e wôé été, a to fe duma nda jôé ?
- 15 Ye den m'ate taté sili Zambe ajô dé ? te ke'e bébé : njô bôt a nji yiane simesane jam mfa'a ya mbo ésaé wé, nge mfa'a ya nda bôt ése ya ésa wom ; amu mbo ésaé wôé a nji yeme jam ajô se di, to tyôtyoé, to abui.
- 16 Ane njô bôt a nga jô na, A Achimélec, w'aye fo'o wu, womien, a bôte bese ya nda éso.
- 17 Ane njô bôt a nga jô bezimbi be nga tele nye bébé na, Kôñela'an, a wôé beprêtre be Jehova ; amu mo map me ne fe be David, nalé fe amu be nga yeme na a tup, te ke liti ma. Ve bebo bisaé be njô bô be nga bene same mo a wôé beprêtre be Jehova.
- 18 Nde njô bôt a nga jô Doëg na, Womien, kôñela'an, a wôé beprêtre. Ane Doëg mon Édomite a nga kôñelan, a ku beprêtre yôp, a wôé mô's ôte bôte mewôm mwom a betan be nga be'e beéphod be ndombo.
- 19 A nga wôé fe bôte ya Nob nlam beprêtre, a meyo me nkpwaté mekôn, befam a binga, bitum a minyañabé, a beyôm binyaka, a bijakas, a mintômba, a meyo me nkpwaté mekôn.
- 20 Ane mone wua ya bo be fam be Achimélec mon Achithub, a to jôé na, Abiathar, a nga tup a ke tôñe David.
- 21 Ane Abiathar a nga kate David foé na, Saül a maneya wôé beprêtre be Jehova.
- 22 Ane David a nga jô Abiathar na, Eyoñ Doëg mon Édomite a mbe wôé, me nga yem mô's ôte na, a ye fo'o kate Saül : ma fo'o me nga bo étom bôte bese ya nda éso be nga wu.
- 23 Tabe'e be ma, te ko woñ; amu nyô a jeñ ényiñe jam a jeñe fe ényiñe jôé; amu w'aye yen mba'alan be ma.
- 23** 1 Ane be nga kate David na, Tame yen, Bephilistin b'awosane Keïla, a sa biôme ya minseñ b'atya'a bidi.
- 2 Ajô te David a nga sili Jehova na, Ye me ke bôté Bephilistin bete ? Ane Jehova a nga jô David na, Kele' bôté Bephilistin, a nyii Keïla.

- 3 Ane bôte be David be nga jô nye na, Tame yen , bi nto woñ Juda va : ngumane ke nge bi aye ke Keïla a wosane minsamba mewosan ya Bephilistin ?
- 4 Nde David a nga beta sili Jehova a sili afe. Ane Jehova a nga yalane nye, a jô na, Kôlôô si, ô sis a ke Keïla; amu m'aye ve Bephilistin mo môé.
- 5 Ane David ba be bôte bé be nga ke Keïla, a wosane Bephilistin, a soo binyaka biap, a wôé be beta ñwôan. Nalé ate David a nga nyii bôte be nga to Keïla.
- 6 A nga bo na, éyoñ Abiathar mon Achimélec a nga tup a ke be David Keïla, a nga so a bili éphod mo.
- 7 Ane be nga kate Saül na, David a suaneya Keïla. Ane Saül a nga jô na, Zambe a vey aye mo mam; amu a dibeya, vôm a nga nyi nlam ô bili mimbé a mimfeta'a.
- 8 Nde Saül a nga loene bôte bese be ke bita, be sis a ke Keïla, a dili David ba be bôte bé.
- 9 David a nga yeme na, Saül a bôndé nye mbia mefek; nde a nga jô Abiathar prêtre na, Za'a éphod nné.
- 10 Eyoñ éte David a nga jô na, A Jehova, Zambe ya Israël, mbo ésaé wôé a wô'ôya fo'o na, Saül a kômbô zu Keïla, a ndaman nlam amu ajô dam.
- 11 Ye bôte ya Keïla b'aye kalane me mo mé ? ye Saül a ye sis nne, aval ane mbo ésaé wôé a wô'ôya? A Jehova, Zambe ya Israël, m'aye'elane wo na, kate'e mbo ésaé wôé. Ane Jehova, a nga jô na, A ye sis.
- 12 Ane David a nga jô na, Ye bôte ya Keïla b'aye kalane bia be bôte bam mo me Saül ? Jehova na, B'aye kalane wo.
- 13 Eyoñ éte David ba be bôte bé, be mbe befam bebé mintete misaman, be nga kôlô si a kôlô Keïla, a ke mfa'a ôse be mbe ngule ya ke. Ane be nga kate Saül na, David a tubeya Keïla; ajô te a nga bo te beta ke.
- 14 Ane David a nga tabe fé alem été, a tabe si minkô fé ya Ziph. Saül a nga jeñe nye melu mese, ve Zambe a nji ve nye mo mé.
- 15 David a nga yene na, Saül a zuya jeñ ényiñe jé; a David a nga to fé ya Ziph afan été.
- 16 Ane Jonathan mone Saül, a nga kôlô si, a ke vôm David a nga to afan été, a ve nye ngule mo be Zambe.
- 17 Ane a nga jô nye na, Te ko woñ; amu wo ya Saül ésa wom w'aye koé wo; w'aye bo njô bôte ya Israël, a ma m'aye tôé wo; jam ete fe Saül ésa wom a yem.
- 18 Ane bebaane be nga bo élat asu Jehova : ane David a nga tabe afan été, a Jonathan a nga ke nda jé.
- 19 Eyoñ éte Beziphien be nga bet a ke be Saül Guibea, a jô na, Ke David a solô be bia, alem e ne afan été, mfa'a ya nkôle Hakila, ñwô ô ne nkôte si mfa'a ya Sud ?
- 20 Ajô te, za'a éyoñe ji, A njô bôt, aval ese ane nleme wôé w'akômbô zu; ngape jangan j'aye bo na, bi kalane nye mo me njô bôt.
- 21 Ane Saül a nga jô na, Ebotan a mia be Jehova; amu mi wô'ôya me éngôgo.
- 22 M'aye'elane mia na, kelan, mi tuka'a yem, a yemelan a yene vôm a wô'ô tabe, a nyô a nga yene nye wôé; amu b'akate me na, a wô'ô bo aka'a mefek.
- 23 Ajô te fomba'an, mi yemelane vôm ase a wô'ô sobô, a beta zu be ma a nya ñyemane, wôna bia be mia bi aye ke : a ye bo na, nge a ne si nyô, m'aye jeñe nye akekui m'aye kulane nye betoyini bese ya Juda été.
- 24 Ane be nga kôlô si, a ke Saül ôsu mfa'a ya Ziph : ve David ba bôte bé be nga to fé ya Maon, mfa'a ya Araba nkôte si mfa'a ya sud.
- 25 Ane Saül ba be bôte bé be nga ke jeñe nye. Nde be nga kate David foé : ajô te a nga sis mfa'a ya akok, a tabe fé ya Maoan. Eyoñ Saül a nga wô'ô nalé, a nga tôñe David fé ya Maon.

- 26 Ane Saül a nga ke mfa'a nkôle wu, David ke ba be bôte bé mfa'a nkôl mbok : a David a nga bo avôle ya kôlô amu a nga ko Saül woñ; amu Saül ba be bôte bé be nga bômane David ba be bôte bé, be ye'e bi be.
- 27 Ve nlôman ô nga zu be Saül, a jô na, Bo' avôle ya zu; amu Bephilistin be zuya ôbane si.
- 28 Nalé Saül a nga bulan mfa'a a nga tôñe David, a ke wosane Bephilistin : ajô te be nga yôlé vôm ate jôé na, Séla-Hammachlekoth.
- 29 Ane David a nga kôlô vôm ate, a ke tabe aleme ya En-Guédi.

- 24** 1 A nga bo na, éyoñ Saül a nga timan mfa'a a nge ke tôñe Bephilistin, be nga kate nye na , Tame yen, David a nto fé ya En-Guédi;
- 2 Eyoñ éte Saül a nga nyoñe mintobane befam betoyini bela mi so'o Israël ase, a ke jeñe David ba be bôte bé mfa'a ya meko'o bikela ya fé.
- 3 Ane a nga kui mebemba mintômba zena zañ, vôm mbas akok ô mbe; ane Saül a nga nyin été a ke buti mebo. Nde David ba be bôte bé be to mbas akok étune ya susu'a été.
- 4 Ane bôte be David be nga jô nye na, Tame yen, môse ya Jehova a nga jô wo na, M'aye ve ñsiñe wôé mo môé, ô bo nye aval ane w'aye yene zôsô. Eyoñ éte David a nga kôlô si, a tyi' ézingui Saül étune ya si asoé.
- 5 A nga bo na, jam ete e maneya, nleme David ô nga bôme nye, amu a nga tyi' ézingui Saül étune ya si.
- 6 Ane a nga jô bôte bé na, Jehova te me'ete na, me bo tate wom a ne ñwô'ane mbone ya Jehova jame di na, me same wo wom be nye, amu a ne nyô a ne ñwô'ane mbone ya Jehova.
- 7 Nalé David a nga kame bôte bé a mejô mete, te ke yebe na be kôlô si a bo Saül jam. Nalé Saül a nga kôlô si mbas akok, a ke zene jé.
- 8 David fe a nga kôlô si mvus, a kui atan mbas akok, a loene Saül mvuse na, A njô bôt tate wom. Eyoñ Saül a nga fombô mvus, David a nga buti asu si, a kumbu.
- 9 Ane David a nga jô Saül na, Amu jé w'avô'ôlô mejô me bôt b'ajô na, Tame yen, David a kômbô ndamane wo ?
- 10 Tame yen, môse wu mise môé me yeneya ane Jehova a te ve wo mo mam mbas ako' été : a bevo'o b'ate jô me na, me wôé wo; ve dise dam d'ate nyii wo; a m'ate jô na, M'aye ke same wo a bo tate wome jam; amu a ne nyô a ne ñwô'an mbone ya Jehova.
- 11 Nalé fe, A tate wom, yenek, ya, yene' éfus ézingi jôé ya si é ne mo mam; amu vôm m'ate tyi'i wo ézingi étune ya si, ve te wôé wo, yeme'e na, a yene fe na, abé nge nkoban bi nji bo mo mam, a me nji bo wo abé, a kôsa bo w'ajeñ ényiñe jam a kômbô nyoñe je.
- 12 Jehova a tyi' ajô zañe bia wo, Jehova fe a kune' me be wo; ve wo wom w'aye nambe wo.
- 13 Aval ane nkana ya bôte betôle w'ajô na, Abé d'aso be bebo abé; ve wo wom w'aye nambe wo.
- 14 Njô bôte ya Israël a soya jeñe za ? w'ake w'atôñe za ? w'atôñ mbim mvu, w'atôñe nyenyé.
- 15 Ajô te Jehova a bo'o ntyi'i mejô, a liti ntyi'ane ya zañe bia wo, a yene fe ajô dam, a kobô ngame jam, a nyii me mo môé.
- 16 A nga bo na, éyoñ David a nga mane kobô Saül mejô mete, Saül a nga jô na, Ye tyiñe jôé nyô, A mone wom David ? Ane Saül a nga bete tyiñe yôp a yi.
- 17 Ane a nga jô David na, Wo ô dañeya me zôsô; amu ô boya me mvaé, ve ma me boya wo abé.

- 18 Nalé fe ô maneya liti môse wu aval ane w'ate bo me mvaé, amu éyoñ Jehova a te ve me môé, ô nji wôé ma.
- 19 Amu nge mô't a yen nsiñe wôé, ye a ye suu nye a ke mvo'é ? ajô te Jehova a bula'ane wo mvaé amu jam w'ate bo me môse wu.
- 20 Eyoñe jina fe, m'ayeme na, w'aye fo'o bo njô bôt, a yeme fe na, njôan Israël w'aye yem ngu mo môé.
- 21 Ajô te kane' me ngana éyoñe ji be Jehova na, w'aye bo te tyi'i mvoñe bôte jam j'aye tôñe ma, nalé fe w'aye bo te tyame jôé dam nda bôt ésa wom.
- 22 Ane David a nga kane Saül ngana. Nalé Saül a nga ke jale dé; ve David ba be bôte bé be nga ke ôlem.

- 25** 1 Ane Samuel a nga wu; a bôte bese ya Israël be nga sulane vôme wua, a yi nye, a jame nye nda jé Rama. Ane David a nga kôlô si, a sis a ke fé ya Paran.
- 2 Mô't éziñ a nga to Maon, biôm a nga bili bi to Carmel; mô't ate a mbe beta mô't, a nga bili mintômba betoyini bela, a toyina bikela wua : a nga to a tyi'i mintômba mié mevû Carmel.
- 3 Jôé mô't ate e mbe na, Nabal; a jôé minga wé na, Abigaïl; minga ate a nga bili mbamba fek, a abeñ asu : ve fam é mbe mbia nlem, a mimboane mié mise ve abé; a mbe mô'te ya nda bôte Caleb.
- 4 Ane David a nga wô'ô fé été na, Nabal a nga tyi'i mintômba mié mevû.
- 5 Ane David a nga lô'm bendôman awôm, a David a nga jô bendômane bete na, Betane Carmel, a ke be Nabal, mi sili'i me nye:
- 6 avale di nde mi aye jô nyô a to afo'é té na, Mvo'é é bo'o be wo, a mvo'é é bo'o nda bôte jôé, a mvo'é é bo'o be biôm bise ô bili.
- 7 Me ndôme wô'ô na, ô bili bôt b'aty'i mevû : beba'ale mintômba bôé be mbe be bia, a bi nji bo be jam, nalé fe te ke jôm é nga jembane be nté ôse be nga to Carmel.
- 8 Sili'i bendômane bôé, mbe b'aye kate wo : ajô te me'éété'e na, bendôman be yene mvam mise môé ; amu bi azu mbamba mô's : m'aye'elane wo na, ô ve bebo bisaé bôé, a mone wôé David, jôm ése j'azu mo môé.
- 9 Eyoñ bendômane be David be nga suan, be nga kobô Nabal aval ane mejô mete mese me mbe a jôé David, a su'u.
- 10 Ane Nabal a nga yalane bebo bisaé be David, a jô na, Za a ne David ? mon Isai ke za ? melu ma bebo bisaé be ne abui b'ake b'atup mô't ase be ésa wé.
- 11 jô te ye m'aye nyoñe fembé jam, a mendime mam, a tit me nga wôé betyi'i mevule bam, a ve bie bôt me nji yem mfa'a b'aso ?
- 12 Nalé bendômane be David be nga kôñelan zene be nga ke, a bulan mvus, a kate nye ane mejô mete mese me mbe.
- 13 Ane David a nga jô bôte bé na, Mô't ase a jaé nkpwaté mekône wé. Nalé mô't ase a nga jaé nkpwaté mekône wé; David fe a nga jaé nkpwaté mekône wé : a bôt be nga tôñe David befam bébé mintete minyin; a mintete mibaé mi nga li'i mi to mfa'a ya mimbe'e.
- 14 Ve mô'te wua ya bendôman a nga kate Abigaïl, nga Nabal na, Tame yen, David a nga lô'm minlôman mi so'o vôm a to fé, a zu batane tate wongan; nye ve kobô be ébiasé.
- 15 Ve bôte bete be nga bo bia mvaé abui, bi nji yen mbia jam, nge so'o jôm, nté ôse bia be be bi nga tabe, éyoñ bi nga to fé :
- 16 be nga to bia ane akak mô's ba alu, nté ôse bi nga tabe be be a ba'ale mintômba.
- 17 Ajô te éyoñe ji yemek, a fase jam w'aye bo; amu b'abôndé fe'e ya bo tate wongan mbia jam, a nda bôte jé ése : amu a ne avale momo mô't, mô't a se ngule ya kobô nye.

- 18 Eyoñ éte Abigaïl a nga bo avô, a nyoñe fembé mimamane mintete mibaé, a vin mende'e bikôp mebaé, a mintômba mitan mi to nkômane ya yam, a ñyañane fôn bikôkô bitan, a minkôte bibuma bi ndik bisañ ntet, a biwôlé befigue mintete mibaé, a beté bie bijakase yôp.
- 19 Ane a nga jô bendômane bé na, Kelane me ôsu; ma m'aye tôñe mia. Ve a nji kate Nabal nnôme wé.
- 20 A nga bo na, éyoñ a nga wulu éjakase jé, a siliki ndibane zene ya nkô, a teme na, David ba be bôte bé be nga sis, be za'a be nye; ane a nga tôbane be.
- 21 David a nga mane jô na, Nde me nga bo fo'ô zesé jam, vôm me nga ba'ale biôm bise mô't ate a nga bili fé été, nalé ate be nji ke so'ô jôme jia ya biôm bié bise : nnye a vianeya bulane me abé mvaé me nga bo.
- 22 Zambe a bo'ô besiñe be David nalé, a jam afe d'adañ, nge me li'i jôme jia ya biôm bié bise akekui éfufup ya mam me tyé, a kôsa bo mona fame wua.
- 23 Eyoñ Abigaïl a nga yene David, a nga ji'a sise si éjakase jé, a ku si asu David asu e butu si, a kumbu fe si.
- 24 Ane a nga ku si mebo mé, a jô na, A tat, ma fo'ô me bo' étom, ma ; m'aye'elane wo ô me'ete na, mbo ésaé wôé a ne minga a kobô wo melo, ô vô'ôlô'ô fe mejô me mbo ésaé wôé a ne minga.
- 25 M'aye'elane wo na, tate wom a bo'ô te fombô zesé mô't éte, Nabal; amu aval ane jôé dé é ne, aval ete fe émien a né ; jôé dé e ne na, Nabal, a ne fe akut : ve ma mbo ésaé wôé a ne minga, me nji yene bendômane be tate wom, ba ô nga lôm.
- 26 Ajô te, A tate wom, ane Jehova a vee, avale fe ane nsisime wôé ô vee, vôme Jehova a kameya wo étom ya nkulane metyi, a kame fe wo, ô bo te kune womien a wo wôé womien, ajô te éyoñe ji besiñe bôé ba be ba b'ajeñ ane ab'aye bo tate wom abé, be bo' ane Nabal.
- 27 Eyoñe ji, jôm mbo ésaé wôé a zuya ve tate wom ji, be va'a je bendôman b'atôñe tate wom.
- 28 M'aye'elane fe wo na, ô jamé'é nkobane ya mbo ésaé wôé ane minga : amu Jehova a ye fo'ô télé tate wom a bo nya nda bôtô, amu tate wom a bo mewosane me Jehova ; nalé fe abé d'aye bo te yené be wo melu mese w'aye tabe.
- 29 A kôsa bo mô't éziñ a kôlôya si a tôñe wo, amu a ye jeñ nsisime wôé, ve nsisime tate wom w'aye ka'aban mbome ya ényiñe été be Jehova Zambe wôé ; a minsisime ya besiñe bôé, mmie a ye wua fé, ane bi aso mfe'e toloo.
- 30 A ye bo na, éyoñ Jehova a ye mane bo tate wom mvaé ése a nga kobô ajô dôé, a télé wo évete ya jôô Israël,
- 31 éyoñ éte jame di d'aye ke ve wo ôlun, nge kolé tate wom ôba'a nleme na, ô nga kulu metyi te étom, nge na, tate wom a nga kun émien. Eyoñ Jehova a ye mane bo tate wom mvaé, éyoñ éte ô simesa'an mbo ésaé wôé a ne minga.
- 32 Ane David a nga jô Abigaïl na, Ebotan a Jehova, Zambe ya Israël, nnye a te lôme wo môse wu a zu tobane ma :
- 33 ébotane fe a fe'e jôé, a ébotan a womien, ô maneya kame me môse wu étome ya nkulane metyi, a étome ya kune mamien a wo wom mamien.
- 34 Amu m'abele fo'ô na, ane Jehova, Zambe ya Israël, a vee, nnye a te kame ma me bo te bo wo jam, éte ô jika'a zu tôbane ma, ve jôm é nji ke li'i be Nabal akekui éfufup ya mam me tyé, a kôsa bo mona fame wua.
- 35 Nalé David a nga nyoñe jôm a nga zu ve nye mo me minga ate : ane a nga jô nye na, Kele' nda jôé mvo'é ; tame yen, me vô'ôlôya tyiñe jôé, a me kañeseya fe womien.

- 36 Ane Abigaïl a nga zu be Nabal ; a zu koé na, a bo' ésulane bidi nda jé, aval ane ésulane bidi ya njô bôt ; Nabal a nga dañe wôô meva'a nlem, amu a nga so' abui : ajô te a nji kate nye jam, to tyôtyoé, to abui, akekui tyé é nga lende.
- 37 A nga bo na, mam me tyé, éyoñ nso'ane vin ô nga mane Nabal, minga wé a nga kate nye mam mete, ane nlem ô nga wu nye, nye ve bo ane akok.
- 38 A nga bo na, melu me lôteya bebé awôm, ane Jehova a nga bibi Nabal, nde a nga wu.
- 39 Eyoñ David a nga wôô na, Nabal a wuya, a nga jô na, Ebotan a Jehova, nyô a maneya sengan ajô ya ôson me nga yene mo me Nabal, nnye fe a kameya mbo ésaé wé mboan abé : a Jehova a bulaneya mboan abé ya Nabal nlô wé ôbiene yôp. Ane David a nga lôme bôt be ke kobô ajô Abigaïl, a kômbôô nyoñe nye a bo minga wé.
- 40 Eyoñ bebo bisaé be David be nga kui be Abigaïl Carmel, be nga kobô nye, a jô na, David a lômeya bia be wo, a kômbô nyoñe wo ô bo minga wé.
- 41 Ane a nga kôlô si, a kumbu asu e butu si, a jô na, O lô, mbo ésaé wôé a ne minga, a ne mbo ésaé ya sôpe mebo bebo bisaé be tate wom.
- 42 Ane Abigaïl a nga bo avôle ya kôlô si, a wulu éjakase yôp, ba be bengone bé betan be nga bo be bo'o nye ésaé be nga tôñe nye ; ane a nga tôñe minlômane mi David, a bo minga wé.
- 43 David a nga nyoñe fe Achinoam, minga ya Jizreel ; ane bebaane be nga bo binga bé.
- 44 Saül a nga mane ve Mical ngo jé, nga David, be Palthi mone Laïsch, a mbe môte ya Gallim.

- 26** 1 Ane Beziphien be nga ke be Saül Guibea, a jô na, Ke David a solô nkôle Hakila, ñwô ô ne asu nkôte si ?
- 2 Ane Saül a nga kôlô si, a sis a ke fé ya Ziph, a bili mintobane mi bôte ya Israël betoyini bela nsamba wé, a ke jeñe David fé ya Ziph.
- 3 Ane Saül a nga bômbô meyôa nkôle Halika, ñwô ô ne asu nkôte si, mfôme zen. Ve David a nga to fé, ane a nga yene na, Saül a zuya jeñe nye fé été.
- 4 Ajô te David a nga lôme bôte minloé, a yemelane na, Saül a soya fo'o.
- 5 Ane David a nga kôlô si, a zu vôm Saül a nga bô meyôa; ane David a nga yene vôme Saül a nga bô, a Abner mone Ner, évete ya nsamba mewosane wé : Saül a bô zañe vôm bewogon be nga tele, bôte ke be bô nye mbôma'ane.
- 6 Eyoñ éte David a nga yalan a jô Achimélec mone Héthien, a Abischaï mone Tseruja, monyañe Joab, a jô na, Za bia nye bi aye sis a ke vôme Saül a bô ? Abischaï na, Bia wo bi aye ke.
- 7 Nalé David ba Abischaï be nga kui vôm bôt be nga to alu : a zu koé na, Saül a bô ôyo zañe vôm bewagon be nga tele, akôñe dé é beme si nlô yôp; a Abner ba be bôt be bô nye mbôma'ane.
- 8 Eyoñ éte Abischaï a nga jô David na, Zambe a veyo wo nsiñe wôé mo môse wu : ajô te m'aye'lane wo ô kañese na, me jii nye akoñ a jii da, a late si, m'aye ke jii nye ajii baa.
- 9 Ane David a nga jô Abischaï na, Te wôé nye; amu za a ne ngule ya same wo wé a bo nyô a ne ñwo'an mbone ya Jehova jam, a bo te bijô ?
- 10 Ane David a nga jô na, Ane Jehova a vee, Jehova a ye wôé nye; nge môse ya awu dé w'aye kpwan; nge na, a ye ke bita, a wôé.
- 11 Jehova te me'ete na, me same wo wom a bo nyô a ne ñwo'an mbone ya Jehova jam : ve m'aye'elane wo na, ô nyoñ akoñ e beme nye nlô yôp, a nde'e mendim, bi ke.

- 12 Nalé David a nga nyoñ akoñ a nde'e mendim bi nga to Saül nlô yôp; ane be nga kôlô : te ke mô't a nga yene jam ete, nge yeme de, nalé fe te ke mô't a nga vee ôyo; amu be nga to ôyo bese, amu beta ôyo a so be Jehova a nga bi be.
- 13 Eyoñ éte David a nga ke mfa'a ya yat, a tebe ôyap abôbôn nkôle yôp; beta afôla a to be zañ;
- 14 ane David a nga loene bôt, a loene fe Abner mone Ner, a jô na, A Abner, ye ô ne te yebe ? Abner a nga yalan a jô n, O ne za w'aloene njô bôt ?
- 15 Ane David a nga jô Abner na, Ke wo ô ne éwôlô mô't ? za a ne aval ane wo Israël été ? jé fe w'ate bo te ba'ale éso wôé, njô bôt ? amu mô'te wua ya bôt a te zu a kômbô wôé éso wôé, njô bôt.
- 16 Jam w'ate bo di e nji bo mvaé. Ane Jehova a vee, mi ayiane wu, amu mi ate bo te ba'ale éso wônan, nyô a ne ñwo'an mbone ya Jehova. Tama yenan eyoñe ji vôm akoñ njô bôt e né, a nde'e mendim j'ato nye nlô yôp.
- 17 Ane Saül a nga yeme tyiñe David, a jô na, Ye tyiñe jôé nyô, A mone wom David ? Ane David a nga jô na, Tyiñe jame le, A njô bôt, tate wom.
- 18 A nga jô fe na, Amu jé tate wom a ke a tôn mbo ésaé wé ? amu me boya jé, nge na, za abé e ne me mo ?
- 19 Ajô te éyoñe ji m'aye'elane wo na, tate wom njô bôt a tame wôô mejô me mbo ésaé wé. Nge Jehova, nnye a nga tindi wo ô tebe me ngame yat, wôna a nyoñe' jôm b'aye ve nye : ve nge d'aso be bone be bôt, wôna be bo'ô biyo'é asu Jehova; amu be maneya titane me mô'se wu me bo te ba'abe ngape mame ya Jehova, be jô'ô na, Kele' bo bezambe befe bisaé.
- 20 Ajô te éyoñe ji, metyi mam me bo'ô te sô si vôm mfe, a lí'i vôm Jehova a to : amu njô bôte ya Israël a soya jeñe nyenyé, aval ane éyoñ mô't a jeñ ôbem minkôl été.
- 21 Eyoñ éte Saül a nga jô na, Me boya abé : bula'an, A mone wom David; amu m'aye fe beta bo wo abé, amu ényiñe jam j'ato édima mise môé mô'se wu : ô lô, me boya ane akut, me dañeya kop.
- 22 Ane David a nga yalan a jô na, O lô akoñ, A njô bôt! mô'te wua ya bendôman a za'a nyoñe de.
- 23 Jehova a ye bulane mô't ase zôsô wé a mbamba mboane wé; vôm Jehova a te ve wo mo mame den, ve m'ate bene same wo a bo nyô a ne ñwô'an mbone ya Jehova jam.
- 24 Nalé fe, aval ane ényiñe jôé j'ato beta jôm mise mam mô'se wu, aval ete fe ényiñe jam é yené'é beta jôm mise me Jehova, nnye ate a tame fe nyii me nju' ôse.
- 25 Eyoñ éte Saül a nga jô David na, Ebotan a wo, A mone wom David : w'aye bo beta be mam, nalé fe w'aye fo'ô dañ. Nalé ate David a nga ke zene jé, a Saül a nga bulane vôme wé.

- 27** 1 Ane David a nga jô nlem été na, Me lô na, m'aye wu mô's éziñ mo me Saül : jam afe e nji bo me mvaé ve na, me tup a ke si Bephilistin; nalé Saül a ye kate ma, te fe jeñe me minné mise ya Israël : nalé ate m'aye nyiñ mo mé.
- 2 Ane David a nga kôlô si, ba be bôte mintete misaman be nga to nsamba wé, a dañe yat be Akisch mone Maoc, njô bôte ya Gath.
- 3 Ane David ba be bôte bé be nga tabe Gath be Akisch, mô't ase ba bôte ya nda jé, David fe ba be binga bé bebaé, Achinoam minga ya Jizreel, a Abigaï minga ya Carmel, nga Nabal.
- 4 Ane be nga kate Saül na, David a tubeya, a keya Gath : nde a nji fe beta jeñe nye.

- 5 Ane David a nga jô Akisch na, Nge me yeneya mvam mise môé éyoñe ji, be va'a me vôme ya tabe nlam éziñe ya fé, me tabe' éte : amu mbo ésaé wôé a yiane tabe nlam njô bôt be womien amu jé ?
 - 6 Ane Akisch a nga ve nye Tsiklag môs ôte : ajô te Tsiklag a ne jôme ya bejô bôte ya Juda azukui môse wu.
 - 7 Tañe melu David a nga tabe si ya Bephilistin é mbe ngum mbu a ngon ényin.
 - 8 Ane David ba be bôte bé be nga kôlô si, a ke bo ôban be Begueschurien, a be Beguirzien, a Beamalécite; amu meyoñe mete me mbe bôt be nga to si éte, aso kôa, ane w'ake Schur, a kui fe si ya Égypte.
 - 9 Ane David a nga bôt si éte, te ke nyii veevee, to fam to minga, a sa mintômba, a beyôm binyaka, a bijakas, a bechameau, a mengômesan; ane a nga bulan, a zu be Akisch.
 - 10 Ane Akisch a nga jô na, Mi ate bo ôban be za den ? David na, Mfa'a Sud ya Juda, a Sud ya Bejerachmeélite, a Sud ya Bekénien.
 - 11 David a nji nyii veevee, to fam to minga, a zu be Gath, ve jô na, Be za kate fôé ajô dangane na, Avale di David a nga bo, a nga bo fe a bo'o nalé melu mese a nga to si Bephilistin.
 - 12 Ane Akisch a nga buni David, a jô na, A dutuya bôte bé ya Israël be vini nye nya mvinane; ajô te a ye bo mbo ésaé wom nnôm éto.
-
- 28 **1** A nga bo na, melu mete, Bephilistin be nga sulane minsamba miap ajô mewosan, mfa'a ya ke wosan Israël. Ane Akisch a nga jô David na, Yeme'e fo'o na, bia wo bi aye ke nsamba w'ake wu, womien a bôte bôté.
 - 2 ane David a nga jô Akisch na, Ajô te womien w'ayeme jam mbo ésaé wôé a ye bo. Ane Akisch a nga jô David na, Ajô te m'aye télé wo mba'ale nlô wom nnôm éto.
 - 3 Melu mete Samuel a wuya, a Israël ase a nga mane yi nye, a jame nye Rama, nname wé émien. A Saül a nga mane vaa ba be nga bo be biki'i bekôn, a bebo mesimba, si éte.
 - 4 Ane Bephilistin be nga sulane vôme wua, a ke vule minkan Sunem; a Saül fe a nga sulane bôte bese ya Israël, a vule minkan Guilboa.
 - 5 Eyoñ Saül a nga yen nsamba mewosane ya Bephilistin, a nga ko woñ, nlem ve fô'ôbane nye abui.
 - 6 Nalé fe éyoñ Saül a nga sili Jehova mam, Jehova a nji yalane nye, to zene ya biyeyem, nge Urim, nge bekulu mejô.
 - 7 Wôna Saül a nga jô bebo bisaé bé na, Jeñane me minga a wô'ô bi kôn, me ke be nye, a sili nye. Ane bebo bisaé bé be nga jô nye na, Tame yen, minga a wô'ô bi kôn a to En-Dor.
 - 8 Ane Saül a nga veñesane nyôle jé, a jaé ngômesane fe, ba be bôte befe bebaé be nga ke, akui be minga ate alu : ane a nga jô na, M'aye'elane wo na, Biki'i me mam a kôn ô wô'ô bi, a loene me nyô ase m'aye tote wo nye jôé.
 - 9 Ane minga a nga jô nye na, Tame yen, w'ayem ane Saül a nga bo, aval ane a nga vaa ba bese be nga bo be biki'i bekôn, a bebo mesimba, si nyô : amu jé fe w'akolé ényine jam ôlam, a ke me awu ?
 - 10 Ane Saül a nga tiñeti nye a Jehova, a jô na, Ane Jehova a vee melep m'aye kui be wo amu ajô di.
 - 11 Eyoñ éte minga a nga jô na, Za m'aye soo nye be wo ? Nye na, Za'a me Samuel.
 - 12 Eyoñ minga a nga yene Samuel, a nga yône beta tyiñ; a minga ate a nga jô Saül na, W'ate du'u me amu jé ? amu ô ne Saül.
 - 13 Ane njô bôt a nga jô nye na, Te ko woñ : amu w'ayene jé ? Ane minga ate a nga jô Saül na, Me lô zambe éziñ a so'o si éte.

- 14 Ane a nga jô nye na, A ne za aka'a nyôlô ? Nye na, Nnôme mô't w'azu ; mbutan ézingi nyô. Ane Saül a nga yeme na, a ne Samuel, ane a nga buti asu si, a kumbu.
- 15 Ane Samuel a nga jô Saül na, Amu jé w'ate ndeñele ma, a zu me nné ? Ane Saül a nga yalane na, M'adañe wô'ô nju'u nlem ; amu Bephilistin b'akui me bita, Zambe ke a kôlôya be ma, te fe beta yalane ma, to zene ya bekulu mejô, nge nyô ya biyeyem : ajô te me loeneya wo, ô liti me jam m'ayiane bo.
- 16 Ane Samuel a nga jô na, Amu jé w'asili ma, vôm Jehova a kôlôya be wo, a ke tebe wo ngame yat ?
- 17 Nalé fe Jehova a boya wo aval ane a nga kobô a ma : a Jehova a nyabeya njôan mo môé, a veyá wô mo me mô't a to wo bebé, David.
- 18 Amu ô nga bo te ve tyiñe Jehova mewôk, a bo te liti beta ñyaane wé be Amalek, ajô te Jehova a boya wo jame di môse wu.
- 19 Nalé fe Jehova a ye fe ve mia be bôte ya Israël mo Bephilistin; akiti mia be bone bôé mi aye tabe be ma : Jehova a ye ve fe nsamba mewosane ya Israël mo Bephilistin.
- 20 Eyoñ éte Saül a nga ji'a ku si ne bieñetan ! a dañe ko woñ, amu mejô me Samuel : ngul é nji fe beta bo nye nyô ; amu a nji tame di bidi ngume môs ôte, nge ngum alu ôte.
- 21 Ane minga ate a nga ke be Saül, a yene na, a dañe wô'ô njuk, a jô nye na, Tame yen, mbo ésaé wôé a ne minga a te vô'ôlô tyiñe jôé, a m'ate ju ényañe jam, a wô'ô mejô w'ate kobô ma.
- 22 Ajô te éyoñe ji, m'aye'elane wo na, wo fe tame vô'ôlô tyiñ mbo ésaé wôé a ne minga, me tame télé wo ôfufuse fembé ; ô ja'ak, nde w'aye bi ngu, éyoñ w'aye ke zene jôé.
- 23 Ve a nga ben, a jô na, M'aye ke di. Ve bebo bisaé bé, ba be minga, be nga tindi nye; ane a nga vô'ôlô metyiñe map. Nalé a nga kôlô tyia, a tabe teto énoñ.
- 24 Minga ate a nga bili mon ényaka a ne avem nda été; ane a nga ji'a wôé nye ; a nyoñe fe avute fembé, a fule de a mo, a bupe de fembé é ne te mvusan :
- 25 ane a nga télé bie asu Saül, a bebo bisaé bé ; be ve di. Eyoñ éte be nga kôlô si, a ke alu te.

- 29** 1 Bephilistin be nga sulane minsamba miap mise Aphek : a Beisraélite be nga to minkan mfôm anjeñ e ne Jizreel.
- 2 Ane bivete Bephilistin bi nga lô't ôsu a minsamba ya mintet, a mi ya betoyini; a David ba be bôte be nga wulu susu'a nsamba ba be Akisch.
- 3 Eyoñ éte bivete Bephilistin bi nga jô na, Behéberu ba b'abo jé va ? Ane Akisch a nga jô bivete Bephilistin na, Ke David nyô, mbo ésaé Saül njô bôte ya Israël, a tabeya be ma melu ma, adañedañe na mimbu mi, a me ngenan te yen nkoban be nye nté ane a nga kôlô wôé a zu be ma, azukui môse wu ?
- 4 Ve bivete Bephilistin bi nga yaa nye; a bivete Bephilistin bi nga jô nye na, Bula'ane mô't ate, a timan a ke vôme wé ô nga télé nye, a bo te ke bita nsamba wongan, a za bo na, a ye viane bo bia mô'te ya ngame yat éyoñ bi awosan : amu mô'te nyô a ye beta lat étom ba ésa wé a za jômô ? ke ve a minlô mi bôte ba ?
- 5 Ye sa David nyô, nyô be nga ke b'ayia bia mebôk ajô dé, a jô na,
Saül a wôéya betoyini bé,
A David mewôm betoyini mé.
- 6 Eyoñ éte Akisch a nga loene David, a jô nye na, Ane Jehova a vee, ô mbe fo'ô zôsô, a meke a meso bia wo bi nga bo bi kelek nsamba mewosane ve mvaé mise mam; amu me nji yen abé be wo ataté môs ô nga zu be ma azukui môse wu : ve akôsa bo nalé, bivet bi nji nye'e wo.

- 7 Ajô te bula'an éyoñe ji, a ke mvo'é, ô bo te ndamane minlem bivete Bephilistin.
- 8 Ane David a nga jô Akisch na, Ve me nga bo jé ? ô yeneya za jame be mbo ésaé wôé nté ôse me wuluya asu dôé azukui môse wu, nde m'abo te ngule ya ke wosane besiñe be tate wom njô bôt ?
- 9 Ane Akisch a nga yalan a jô David na, M'ayeme na ô ne mvo'é mise mam, aval ane ange Zambe : ve akôsa bo nalé, bivete Bephilistin bi maneya jô na, A ye ke wosan nsamba wongan.
- 10 Ajô te tame kune kôlô si mam me tyé, mia bebo bisaé be éso wôé be nga so nsamba wôé; nge mi aye kune kôlô si mam me tyé, éyoñ ése mi ayen éfufup, kôla'an.
- 11 Nalé David ba be bôte bé be nga kune kôlô si, amu b'aye kôlô mam me tyé, a bulane si ya Bephilistin. A Bephilistin be nga bet a ke Jizreel.
- 30** 1 A nga bo na, éyoñ David ba be bôte bé be nga sulane Tsiklag môse lale, a zu koé na, Beamalécite be maneya kui ôban mfa'a ya Sud, a mfa'a ya Tsiklag, be bôéya Tsiklag, a di'i nye nduan,
- 2 a mane bi binga a bôte bese be nga to été, ba be mbe tyôtyoé a ba be mbe be anen, minkôm : be nji wôé mô, ve ke be, a ke mfa'a be nga ke.
- 3 Eyoñ David ba be bôte bé be nga kui nlam, be nga yene na, ô nto ndi'an a ndu'an; a binga bap, a bo be fam bap, a bengon, be maneya ke minkôm.
- 4 Eyoñ éte David ba be bôte be nga to nsamba wé be nga bete metyiñe yôp a yôn, akekui be nga to te fe ngul ya beta yôn.
- 5 Binga be David bebaé be nga bili minkôm, Achinoam minga ya Jizreel, a Abigaïl nga Nabal môte ya Carmel.
- 6 Ane David a nga dañe wô'ô njuk; amu bôt be nga ke b'akobô ajô ya lume nye mekok, amu bôte bese be nga wô' alune minlem, mô ase mfa'a ya bo be fam bé a bengone bé : ve David a nga ve nlem ngu be Jehova Zambe wé.
- 7 Ane David a nga jô Abiathar prêtre, mon Achimélec na, M'aye'elane wo na, za'a me éphod nne. Ane Abiathar a nga zu éphod be David.
- 8 Ane David a nga sili Jehova na, Nge me tôñ nsamba ôte, ye m'aye koane be ? Ane a nga yalane nye na, Kele' tôñ; amu w'aye fo'o koane be, a kôme beta nyoñe biôm bise.
- 9 Nalé David a befam mintete misaman be nga to nsamba wé be nga ke, a kui ôtôñe Besor, vôm ba be nga li'i mvus, be nga li'i be to.
- 10 Ve David ba befam mintete minyin be nga ke b'atôñ; amu bôte mintete mibaé be nga li'i mvus, be mbe te ngule ya dañ ôtôñe Besor amu menyôl atek.
- 11 Ane be nga koé mon Égyptien fé a zu nye be David, a ve nye fembé, ane a nga di; a nyuu nye mendim;
- 12 ane be nga ve fe nye éfus éwôlé befigue, a bisañe minkôte bibuma bi ndik bibaé : éyoñ a nga mane di, nlem ô nga beta bo nye ngu; amu a nga to te ke di bidi, nge nyu mendim, tañe môse mila a melu fe mela.
- 13 Ane David a nga jô nye na, O ne môta za ? w'aso ke vé ? Nye na, Me ne ndômane ya Égypte, mbo ésaé mon Amalécite ; ésa wom a nga li'i ma, amu me nga ya'a, den a nto melu mela.
- 14 Bi nga bo ôban mfa'a sud ya Bekéréthien, a mfa'a si Juda a bili, a mfa'a sud ya Caleb ; bi nga di'i fe Tsiklag a nduan.
- 15 Ane David a nga jô nye na, Ye w'aye liti me mfa'a nsamba ôte ô né ? Nye na, Tiñeti'i me be Zambe na, w'aye bo te wôé ma, nge beta ve me mo me ésa wom, wôna m'aye liti wo mfa'a nsamba ôte ô né.
- 16 Eyoñ a nga mane liti nye wôé, a zu koé na, be maneya mialane si si, b'ake b'adi a nyu, a jem, amu abui biôm be nga sa si ya Bephilistin, a si ya Juda.

- 17 Ane David a nga bôé be ataté éyoñ ngô'é é nga vin, akui ngô'é ya môs mbok : te ke môte wua ya été a nga nyiñ, ve bendômane mintete minyin be nga bete bechameau yôp a tup.
 - 18 Ane David a nga beta nyoñe biôm bise Beamalécite be nga sa ; David a nga nyii fe binga bé bebaé.
 - 19 Jôm é nji ke jembane be, to tyôtyoé to anen, to bo be fam to bengon, to akum, to jôm éziñ be nga sa : David a nga soo bise.
 - 20 Ane David a nga nyoñe mimbam mise ya mintômba a binyaka, mmie be nga tindi biyem bife ôsu, a jô na, Ngape David nyô.
 - 21 Ane David a nga zu vôm befam mintete mibaé be nga to, ba be nga bo te ngule ya tôñe David amu menyôl atek, mbe be nga li'i ôtôñe Besor; ane be nga kôlô si a ke tôbane David, a ke tôbane fe bôt be nga to nsamba wé : éyoñ David a nga kui bôte bete bébé, ane a nga batane be.
 - 22 Eyoñ éte mbia be bôte bese, a ba bese be mbe ézezam, mfa'a ya bôt ba be David be nga ke, be nga yalan a jô na, Vôm be nga bo te ke nsamba wongan, bi aye ke ve be jôm mfa'a ya biôm bi nga beta nyoñ, bi aye ve mônt ase ve minga wé ba be bon, a kele'e be, a kôlô.
 - 23 Eyoñ éte David a nga jô na, A bobejañ, te boane nalé biôm Jehova a vey a bia, nnye ate a ba'aleya bia, a ve nsamaba ô nga zu wosane bia mo mangan.
 - 24 Za a ye vô'ôlô mia jame di ? amu aval ane ngape ya nyô a ke bita é né, aval ete fe ngape ya nyô a li'i a ba'ale'e mimbe'e é né : b'aye kaban abime da.
 - 25 Nde a nga bo na, ataté môs ôte a ke ôsu, a nga bo jam ete mvinda a atiñ be Israël azukui môse wu.
 - 26 Eyoñ David a nga kui Tsiklag, a nga lôme mengape ya biôme be nga sa mfa'a bemvendé ya Juda, be mbe bemvôé bé, a jô na, Tama yenan jôm m'ave mia mfa'a ya biôm be nga sa be besiñe be Jehova, nje ji :
 - 27 mfa'a ya ba be nga to Béthel, a ba be nga to Ramoth ya sud, a ba be nga to Jatthir,
 - 28 a ba be nga to Aroër, a ba be nga to Siphmoth, a ba be nga to Eschthemoa,
 - 29 a ba be nga to Racal, a ba be nga to minlame ya Bejerachmeélite, a ba be nga to minlame ya Bekénien,
 - 30 a ba be nga to Horma, a ba be nga to Cor-Aschan, a ba be nga to Athac,
 - 31 a ba be nga to Hébron, a vôm ase David émien ba be bôte bé be nga bo be tabe'e.
-
- 31 1 Bephilistin be nga wosan Israël : a bôte ya Israël be nga mate Bephilistin, a ke b'aku mimbime si nkôle Guilboa.
 - 2 Ane Bephilistin be nga ke b'atôñe Saül ba be bone bé bébé; ane Bephilistin be nga wôé Jonathan, a Abinadab, a Malkischua, bone be Saül.
 - 3 Ane mewosane me nga bo Saül abé, a bewua bilaé be nga koane nye; ane a nga dañe yen njuk amu ajô bewua bilaé.
 - 4 Nde Saül a nga jô mbe'e biôme ya mewosane wé na, Téé nkpwate mekône wôé, a jii me wô, bôt be ne te ntyi'ane metyele ba be za zu jii ma, a kpwe'ele ma. Ve mbe'e biôme ya mewosane wé a nga ben; amu a nga dañe ko woñ. Ajô te Saül a nga nyoñ nkpwaté mekône wé, a ku wô yôp.
 - 5 Eyoñ mbe'e biôme ya mewosane wé a nga yene na, Saül a wuya, nnye fe a nga ku nkpawté mekône wé yôp, ba nye ve wu awu da.
 - 6 Nalé ate Saül a nga wu, a bone bé bela, a mbe'e biôme ya mewosane wé, a bôte bé bese, bese môs ôte wuwua.
 - 7 Eyoñ bôt ya Israël be nga to mbi'ili yat, a ba be nga to Jourdain yat, be nga yene na, bôte ya Israël be nga tup, nalé fe Saül ba be bone bé be wuya, be nga li'i minlam, a mate; a Bephilistin be nga ke tabe mie.

- 8 A nga bo na tyé kpwa, éyoñ Bephilistin be nga zu soté biôme ya mimbim, be nga koé Saül ba be bone bé bela miñwuan nkôle Guilboa.
- 9 Ane be nga tyi'i nye nlô, a soté nye ngômesan étyé, a lôme bôt si ya Bephilistin mimfa'a mise, be ke foé nda bengunemelane bap, a be bôt.
- 10 Ane be nga futi ngômesan étyé jé nda Beastarté; a tyelé mbime wé aka'a Beth-Schan.
- 11 Eyoñ bôt be nga to Jabès-Galaad be nga wô'ô foé ajô dé, aval ane Bephilistin be nga bo Saül,
- 12 miñyôyo'o mise mi mi nga kôlô si, a wulu alu alu, a ke vaa mbime Saül, a mimbime ya bone bé, aka'a ya Beth-Schan; ane be nga beta zu Jabès, a di'i mie nduane wôé.
- 13 Nde be nga nyoñe bivese biap, a jame bie élé ya tamarisc si, Jabès, a tyi bidi melu zañbwa.